

T.C.
BİNGÖL ÜNİVERSİTESİ
SAĞLIK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR
ANABİLİM DALI

**BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR ÖĞRETMENLERİNİN
MESLEKİ ÖZ-YETERLİLİKLERİ İLE OLUMSUZ
DEĞERLENDİRİLME KORKUSU ARASINDAKİ
İLİŞKİNİN İNCELENMESİ**

Adnan Semih DAĞ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

DANIŞMAN

Dr. Öğr. Üyesi İhsan KUYULU

BİNGÖL-2024

T.C.
BİNGÖL ÜNİVERSİTESİ
SAĞLIK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR
ANABİLİM DALI

**BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR ÖĞRETMENLERİNİN
MESLEKİ ÖZ-YETERLİLİKLERİ İLE OLUMSUZ
DEĞERLENDİRİLME KORKUSU ARASINDAKİ
İLİŞKİNİN İNCELENMESİ**

Adnan Semih DAĞ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

DANIŞMAN
Dr. Öğr. Üyesi İhsan KUYULU

BİNGÖL-2024

KABUL VE ONAY SAYFASI

T.C. Bingöl Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı Yüksek Lisans öğrencisi Adnan Semih DAĞ tarafından hazırlanan ''*Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenlerinin Mesleki Öz-Yeterlilikleri ile Olumsuz Değerlendirilme Korkusu Arasındaki İlişkinin İncelenmesi*'' başlıklı tez, aşağıdaki jüri üyeleri tarafından ''**Yüksek Lisans Tezi**'' olarak kabul edilmiştir.

Tez savunma tarihi: 15/02/ 2024

Jüri Bilgileri:

S.No	Unvan, Adı- Soyadı	Üniversitesi	İmza
1.	Dr. Öğretim Üyesi İhsan KUYULU (Danışman)	Bingöl Üniversitesi	
2.	Doç. Dr. Enes BELTEKİN	Bingöl Üniversitesi	
3.	Dr. Öğretim Üyesi Mehmet Şerif ÖKMEN	Mardin Artuklu Üniversitesi	

ONAY:

Bu tez Bingöl Üniversitesi Lisansüstü Eğitim-Öğretim Yönetmeliği'nin ilgili maddeleri uyarınca yukarıdaki jüri tarafından uygun görülmüş ve Sağlık Bilimleri Enstitüsü'nün .../.../ 2024 tarih ve 1307 sayılı oturumunda alınan 2024/... no' lu Yönetim Kurulu Kararı ile kabul edilmiştir.

Prof. Dr. Bahri PATIR

Enstitü Müdürü

ETİK BEYAN

T.C.
BİNGÖL ÜNİVERSİTESİ
SAĞLIK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

Bingöl Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü tez yazım kurallarına uygun olarak hazırladığım *''Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenlerinin Mesleki Öz-Yeterlilikleri İle Olumsuz Değerlendirilme Korkusu Arasındaki İlişkinin İncelenmesi''* başlıklı **''Yüksek Lisans''** tezimin içindeki bütün bilgi, veri, doküman, değerlendirme ve sonuçları bilimsel etik ve ahlak kuralları içerisinde elde ettiğimi, kullandığım bütün kaynakları atıf yaparak belirttiğimi, elde edilen verilerde ve ortaya çıkan sonuçlarda herhangi bir değişiklik yapmadığımı, maddi ve manevi desteği olan tüm kurum / kuruluş ve kişileri belirttiğimi, burada sunduğum verileri unvan almak amacıyla daha önce hiçbir şekilde kullanmadığımı ve bu çalışmanın özgün olduğunu **beyan ederim.**

Beyan edilen bilgilerin doğru olduğunu, aksi halde doğacak hukuki sorumlulukları kabul ettiğimi beyan ederim.

.../.../2024

Adnan Semih DAĞ

Öğrenci

TEŞEKKÜR

‘‘Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenlerinin Mesleki Öz-Yeterlilikleri İle Olumsuz Değerlendirilme Korkusu Arasındaki İlişkinin İncelenmesi’’ adlı Yüksek lisans tezimin yapılmasının her noktasında desteğini esirgemeyen sayın danışmanım Dr. Öğr. Üyesi İhsan KUYULU’ya, değerli jüri üyelerim ve beni bu günüme getiren bütün hocalarıma, eğitim ve öğretim hayatım boyunca hiçbir zaman desteğini esirgemeyen babam Mehmet DAĞ ve annem Beyhan DAĞ’a, çok sevdiğim sevgili karım Sinem Güngör DAĞ’a, Biricik kızım Eliz DAĞ’a, ablam Esra Venedik’e, yeğenlerim Melike ve Muhammed’e ve üzerimde emeği olan ve her zaman yanımda can dostlarıma sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

Adnan Semih DAĞ

BİNGÖL-2024

İÇİNDEKİLER

	Sayfa
KABUL VE ONAY SAYFASI.....	i
ETİK BEYAN	ii
TEŞEKKÜR	iii
İÇİNDEKİLER	iv
SİMGE VE KISALTMALAR DİZİNİ	vii
TABLolar DİZİNİ	viii
ÖZET	ix
ABSTRACT.....	x
1. GİRİŞ	1
1.1. Araştırmanın Önemi.....	1
1.2. Araştırmanın Amacı	2
1.3. Problem Cümlesi.....	3
1.4. Alt problemler	3
1.5. Sayıtlar	4
1.6. Sınırlılıklar	4
1.7. Tanımlar	4
2. GENEL BİLGİLER.....	6
2.1. Kuramsal Temeller ve İlgili Literatür	6
2.1.1. Kuramsal Temeller	6
2.1.1.1.Öğretmenlik Kavramı	6
2.1.1.2. Beden Eğitimi ve Spor Kavramları	7
2.1.1.3. Öz-yeterlik Kavramı	13
2.1.1.4. Olumsuz Değerlendirilme Korkusu	16
2.1.2. İlgili Literatür	18
2.1.2.1. Öz-Yeterlilik ile İlgili Yapılmış Bazı Çalışmalar	18
2.1.2.2. Olumsuz Değerlendirilme Korkusu ile İlgili Yapılmış Bazı Çalışmalar	19

3. GEREÇ VE YÖNTEM.....	19
3.1. Araştırmanın Yöntemi.....	19
3.2. Araştırmanın Amacı.....	19
3.3. Araştırmanın Önemi.....	19
3.4. Araştırmanın Sınırlılıkları.....	19
3.5. Araştırmanın Evreni ve Örneklemi.....	19
3.6. Veri Toplama Araçları.....	21
3.6.1. Beden Eğitimi Öz-Yeterlilik Ölçeği.....	21
3.6.2. Olumsuz Değerlendirilmekten Korkma Ölçeği.....	21
3.7. İstatistiksel Analizler.....	24
4.BULGULAR.....	26
4.1. Katılımcıların Cinsiyet Değişkenine İlişkin Araştırma Bulguları.....	26
4.2. Katılımcıların Medeni Durum Değişkenine İlişkin Araştırma Bulguları.....	27
4.3. Katılımcıların Okul Türü Değişkenine İlişkin Araştırma Bulguları.....	28
4.4. Katılımcıların Sporcu Geçmişi var mı? Değişkenine İlişkin Araştırma Bulguları.....	29
4.5. Katılımcıların Eğitim Düzeyi Değişkenine İlişkin Araştırma Bulguları.....	30
4.6. Katılımcıların Yaş Değişkenine İlişkin Araştırma Bulguları.....	31
4.7. Katılımcıların Kıdem Değişkenine İlişkin Araştırma Bulguları.....	32
4.8. Katılımcıların Okulun Malzeme Durumu Değişkenine İlişkin Araştırma Bulguları.....	33
4.9. Katılımcıların Okul İdarenizin Spora bakışı Değişkenine İlişkin Araştırma Bulguları.....	34
4.10. Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenlerinin Mesleki Öz Yeterlilikleri ile Olumsuz Değerlendirilme Korkusu arasındaki korelasyon ilişkisinin incelenmesi.....	35
5.TARTIŞMA.....	36
6. SONUÇ VE ÖNERİLER.....	43
6.1. Sonuçlar.....	43
6.2. Öneriler.....	44

KAYNAKLAR	46
EKLER	51
Ek 1: Kişisel Bilgi Formu	51
Ek 2: Beden Eğitimi Özyeterlik Ölçeği	52
Ek 3: Olumsuz Değerlendirilme Korkusu Ölçeği	54
Ek 4: Beden Eğitimi Özyeterlik Ölçeği Kullanım İzni	55
Ek 5: Olumsuz Değerlendirilme Korkusu Ölçeği Kullanım İzni.....	56
ÖZGEÇMİŞ	58

SİMGE VE KISALTMALAR DİZİNİ

- %** : Yüzde
N : Katılımcı Sayısı
SS : Standart Sapma
P : Anlamlılık Değeri
Sd : Sıra Değeri
 \bar{x} : Aritmetik Ortalama
r : Korelasyon Kat Sayısı
 x^2 : Ki-kare Değeri
Akt : Aktaran
Ark : Arkadaşları
BEÖ : Beden Eğitimi Öğretmenleri
ODKÖ : Olumsuz Değerlendirilme Korkusu Ölçeği
EÖ : Engelli Öğrenci
BSF : Beceri Seviyesindeki Farklılıklar

TABLOLAR DİZİNİ

	Sayfa
Tablo 3.1. Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin Demografik Değişkenlere Göre Dağılımı.....	20
Tablo 3.2. Mesleki Öz Yeterlilikleri Ölçeği Verilerine İlişkin Çarpıklık ve Basıklık (Skewness ve Kurtosis) Tablosu.....	23
Tablo 3.3. Olumsuz Değerlendirilme Korkusu Ölçeği Verilerine İlişkin Çarpıklık ve Basıklık (Skewness ve Kurtosis) Tablosu	24
Tablo 4.1. Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenlerinin Mesleki Öz Yeterlilikleri ile Olumsuz Değerlendirilme Korkusunun Cinsiyet Değişkenine Göre Karşılaştırılması.....	26
Tablo 4.2. Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenlerinin Mesleki Öz Yeterlilikleri ile Olumsuz Değerlendirilme Korkusunun Medeni Durum Değişkenine Göre Karşılaştırılması.....	27
Tablo 4.3. Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenlerinin Mesleki Öz Yeterlilikleri ile Olumsuz Değerlendirilme Korkusunun Okul Türü Değişkenine Göre Karşılaştırılması.	28
Tablo 4.4. Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenlerinin Mesleki Öz Yeterlilikleri ile Olumsuz Değerlendirilme Korkusunun Sporcu Geçmişi var mı? Değişkenine Göre Karşılaştırılması.....	29
Tablo 4.5. Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenlerinin Mesleki Öz Yeterlilikleri ile Olumsuz Değerlendirilme Korkusunun Eğitim Düzeyi Değişkenine Göre Karşılaştırılması.	30
Tablo 4.6. Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenlerinin Mesleki Öz Yeterlilikleri ile Olumsuz Değerlendirilme Korkusunun Yaş Değişkenine Göre Karşılaştırılması.....	31
Tablo 4.7. Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenlerinin Mesleki Öz Yeterlilikleri ile Olumsuz Değerlendirilme Korkusunun Kıdem Değişkenine Göre Karşılaştırılması.	32
Tablo 4.8. Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenlerinin Mesleki Öz Yeterlilikleri ile Olumsuz Değerlendirilme Korkusunun Okulun Malzeme Durumu Değişkenine Göre Karşılaştırılması.....	33
Tablo 4.9. Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenlerinin Mesleki Öz Yeterlilikleri ile Olumsuz Değerlendirilme Korkusunun Okul İdarenizin Spora bakışı Değişkenine Göre Karşılaştırılması.....	34
Tablo 4.10. Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenlerinin Mesleki Öz Yeterlilikleri ile Olumsuz Değerlendirilme Korkusu arasındaki korelasyon ilişkisinin incelenmesi.....	35

ÖZET

Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenlerinin Mesleki Öz-Yeterlilikleri ile Olumsuz Değerlendirilme Korkusu Arasındaki İlişkinin İncelenmesi

Bu araştırma, beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin mesleki öz-yeterlilikleri ile olumsuz değerlendirilme korkusu arasındaki ilişkinin incelenmesi amacıyla yapılacaktır. Bu araştırmanın evrenini, 2022-2023 eğitim öğretim yıllarında Şanlıurfa ilinde ortaokul ve liselerde görev yapan beden eğitimi ve spor öğretmenleri oluşturacaktır. Millî Eğitim Bakanlığına (MEB) bağlı ortaokul ve liselerde görev yapan beden eğitimi ve spor öğretmeni sayısı yaklaşık 800'dür. Bu evrenden tesadüfi örneklem yoluyla ulaşılabilen beden eğitimi ve spor öğretmenleri bu çalışmanın örneklemini oluşturacaktır. Araştırmada veri toplamak için, beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin bazı demografik özelliklerini tespit etmek için araştırmacı tarafından geliştirilen " Kişisel Bilgi Formu " (cinsiyet, medeni durum, yaş, mesleki hizmet süresi, okul türü, sporcu özgeçmişinin olup olmadığı, eğitim düzeyi, malzeme durumu, okul idaresinin spora bakış açısı), Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenlerinin Mesleki Öz-Yeterliliklerini belirleyebilmek için "Beden Eğitimi Öz-Yeterlilik Ölçeği", Olumsuz Değerlendirilme Korkusu oranlarını tespit etmek için "Olumsuz Değerlendirilmekten Korkma Ölçeği" kullanılacaktır. Mesleki öz-yeterlilik ve olumsuz değerlendirilme korkusu ölçekleri aracılığıyla toplanan veriler istatistiksel paket programı SPSS.22 programı ile çözümlene yapıp çıkan veriler hakkında yorum yapılmıştır.

Elde ettiğimiz sonuçlara göre, Beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin; cinsiyet, medeni durum, yaş, mesleki hizmet süresi, okul türü, sporcu özgeçmişinin olup olmadığı, eğitim düzeyi, malzeme durumu, okul idaresinin spora bakış açısı değişkenleri arasında anlamlı farklılığa rastlanmamıştır.

Anahtar Kelimeler: Beden Eğitimi Öğretmeni, Mesleki Öz-Yeterlilik, Olumsuz Değerlendirilme Korkusu, Spor

ABSTRACT

The Examination of the Relationship Between Physical Education and Sports Teachers' Professional Self-Efficacy and Fear of Negative Evaluation

This research will be conducted to examine the relationship between the professional self-efficacy of physical education and sports teachers and their fear of negative evaluation. The population of this research will consist of physical education and sports teachers working in middle schools and high schools in the Şanlıurfa province during the 2022-2023 academic years. The number of physical education and sports teachers working in middle schools and high schools affiliated with the Ministry of National Education (MEB) is approximately 800. Physical education and sports teachers accessible through random sampling from this population will constitute the sample of this study. To collect data in the research, a "Personal Information Form" developed by the researcher will be used to determine some demographic characteristics of physical education and sports teachers (gender, marital status, age, professional service period, school type, presence of a sports background, education level, material status, school administration's perspective on sports). The "Physical Education Self-Efficacy Scale" will be used to determine the professional self-efficacy of physical education and sports teachers, and the "Fear of Negative Evaluation Scale" will be used to determine the rates of fear of negative evaluation. Data collected through the scales of professional self-efficacy and fear of negative evaluation will be analyzed using the statistical package program SPSS 22, and interpretations will be made about the obtained results.

According to the results obtained, no significant differences were found among variables such as gender, marital status, age, professional service period, school type, presence of a sports background, education level, material status, and school administration's perspective on sports for physical education and sports teachers.

Keywords: Fear of Negative Evaluation, Physical Education Teacher, Professional Self-Efficacy, Sports

1. GİRİŞ

1.1. Araştırmanın Önemi

Beden eğitimi ve spor öğretmenliği, öğretmenliğin ayrıca uzmanlık gerektiren branşlarından biridir. Teorik derslerin yanında uygulamalı olarak yapılan dersler beden eğitimi ve spor öğretimi dersinde oldukça önemlidir. Beden eğitimi ve spor öğretmenliğinin saygınlığını yitirmesini istemiyorsak; branşımızdan beklenen eğitimi öğrencilerimize iyi aktarmalı, öğrenci ile iyi bir iletişim kurmalı, öğrencilere karşı daha anlayışlı olmalı, yöntem ve teknik kullanımını daha da arttırmalı, öğrenim sürecini daha iyi ayarlamalı, değerlendirme aşamasında subjektif olmamalı, okul, öğrenci, aile, çevre iletişimini iyi kurmalı, öğrencileri araştıran ve sorgulayan bireyler olarak eğitim öğretime dâhil etmelidir (Arslan ve Mendeş 2002).

Beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin sınıf hâkimiyetinde başarılı, öğretim şekilleri bakımından kendini geliştirmiş, aynı zamanda bunları uygulayamaya koyabilen öğretmenler olması gerekmektedir. Dersin iyi bir şekilde hazırlanmış olması öğretmenlerin gereksiz yere enerji kullanmasını önler ve zamanı daha iyi değerlendirmesini sağlar. Bu doğrultuda beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin öz yeterlilik seviyeleri hakkında bilgi sahibi olmak, onların öğretmenlik kariyerlerinde belirleyici bir faktör olmaktadır (Ramezanejad ve ark. 2011).

Öğretmenlerin öz-yeterlilik düzeyleri, eğitim öğretim sırasında gösterdikleri eforu, öğretmenliğin getirdiği bazı zorluklara rağmen mesleklerini yüksek bir çabayla yürütmek için gösterdikleri sabır düzeyini etkilemektedir. Bu durumlardan ötürü, beden eğitimi öğretmenlerinin öz-yeterliliklerini ileri bir seviyeye getirmelerinde etkili olabilmesi açısından değişkenlerin tanımlanması oldukça önemlidir (Saracaloğlu ve ark. 2012).

Beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin kendileri ile alakalı yönetim kadrosunun ve diğer branştaki öğretmenlerin bakış açıları, onların üzerinde oluşturduğu imajı ve kendileri hakkında hangi düşüncelere sahip oldukları, beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin sınıf içindeki davranış ve uygulamalarını etkilemektedir. Olumsuz değerlendirilme korkusu içerisinde olan beden eğitimi ve spor öğretmenleri hem yaptıkları işlerde hem de kişilerle

olan iş ortamındaki ikili iletişimlerde kopukluklar olabileceği gibi okul ortamında da yaşanan hadiselerde kendilerini geri çekip pasif kalabilmektedirler.

Eğitim yuvası olan okulların belli bir gayeleri ve hedefleri vardır. Eğitim yuvalarının bu gaye ve hedeflere ulaşmaya çalışırken birden fazla zorluk meydana gelmektedir. Zorluklardan bir tanesi de mesleki öz-yeterlilikleri açısından eksiklikleri bulunan beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin olumsuz değerlendirilme korkularıdır. Bu yüzden, okuldaki eğitim öğretimin yüksek seviyede olabilmesi için okullarda olumsuz değerlendirilme korkusunun bir şekilde ortadan kaldırılması oldukça önemlidir. Alanyazın incelediğinde mesleki öz-yeterlilik ve olumsuz değerlendirilme ile ilgili eğitim alanında çalışmalar yapılmış, ancak mesleki öz-yeterlilik ile olumsuz değerlendirilme korkusu arasındaki ilişki hakkında herhangi bir çalışmaya rastlanmamıştır. Yaptığımız çalışmayla, bu konu ve alanda bir sonraki çalışma yapacak kişilere yardımcı olmak istenmektedir. Aynı zamanda çalışma sonucunda oluşan bulgular, mesleki öz-yeterlilik ile olumsuz değerlendirilme korkusu arasındaki ilişkiyi önemseyerek okul ortamında olumsuz değerlendirilme korkusunun azaltılması yönünde farkındalık oluşturacaktır.

Araştırmamızda, beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin mesleki öz yeterlilikleri ve olumsuz değerlendirilme korkusuna ilişkin cinsiyet, yaş, meslekteki hizmet süresi, okul türü, sporcu özgeçmişi olup olmadığı, eğitim düzeyi, okuldaki malzeme durumu, okul idaresinin spora bakış açısının nasıl olduğuna dair bize bilgiler vermesi açısından önem arz etmektedir. Araştırmamızda ortaya çıkacak bilgilerin ışığında Şanlıurfa ilinde çalışan beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin mesleki öz yeterliliklerinin olumsuz değerlendirilme korkusuna etkisini ortaya koyacağı gibi bundan sonraki benzer çalışmalara ve çalışma yapacak kişilere faydalı olacağı ve bu konudaki yeni yapılacak araştırmalar için aydınlatıcı olacağı ön görülmektedir.

1.2. Araştırmanın Amacı

Araştırmanın temel amacı, beden eğitimi ve spor öğretmenlerin okul ortamında yaşadıkları mesleki öz-yeterlilik ve olumsuz değerlendirilme korkusunun belli bazı değişkenlere göre anlamlı farklılık gösterip göstermediğinin incelenmesi ve iki değişken arasındaki ilişkinin araştırılmasıdır. Bu değişkenler cinsiyet, medeni durum, yaş, mesleki hizmet süresi, okul türü, sporcu özgeçmişinin olup olmadığı, eğitim düzeyi, malzeme durumu, okul idaresinin spora bakış açısı faktörleridir. Ayrıca, bu araştırma kapsamında

mesleki öz-yeterliliğin olumsuz değerlendirilme korkusu üzerindeki rolü ortaya konacaktır.

1.3. Problem Cümlesi

Şanlıurfa ilinde ortaokul ve liselerde görev yapan beden eğitimi öğretmenlerinin mesleki öz-yeterlilikleri ile olumsuz değerlendirilme korkusu arasındaki ilişki düzeyi nedir?

1.4. Alt problemler

1. Beden eğitimi öğretmenlerinin mesleki öz-yeterlilik ile olumsuz değerlendirilme korkusu arasında önemli bir ilişki mevcut mudur?
2. Beden eğitimi öğretmenlerinin mesleki öz-yeterlilik ile cinsiyet değişkeni açısından anlamlı bir farklılaşma bulunmakta mıdır?
3. Beden eğitimi öğretmenlerinin mesleki öz-yeterlilik ile medeni durumu değişkeni açısından anlamlı bir farklılaşma bulunmakta mıdır?
4. Beden eğitimi öğretmenlerinin mesleki öz-yeterlilik ile yaş değişkeni açısından anlamlı bir farklılaşma bulunmakta mıdır?
5. Beden eğitimi öğretmenlerinin mesleki öz-yeterlilik ile mesleki hizmet süresi değişkeni açısından anlamlı bir farklılaşma bulunmakta mıdır?
6. Beden eğitimi öğretmenlerinin mesleki öz-yeterlilik ile görev yapılan okul türü değişkeni açısından anlamlı bir farklılaşma bulunmakta mıdır?
7. Beden eğitimi öğretmenlerinin mesleki öz-yeterlilik ile sporcu özgeçmişinin olup olmaması değişkeni açısından anlamlı bir farklılaşma bulunmakta mıdır?
8. Beden eğitimi öğretmenlerinin mesleki öz-yeterlilik ile eğitim düzeyi değişkeni açısından anlamlı bir farklılaşma bulunmakta mıdır?
9. Beden eğitimi öğretmenlerinin mesleki öz-yeterlilik ile okuldaki malzeme durumu değişkeni açısından anlamlı bir farklılaşma bulunmakta mıdır?
10. Beden eğitimi öğretmenlerinin mesleki öz-yeterlilik ile okul idaresinin spora bakış açısı değişkeni açısından anlamlı bir farklılaşma bulunmakta mıdır?
11. Beden eğitimi öğretmenlerinin olumsuz değerlendirilme korkusu ile cinsiyet değişkeni açısından anlamlı bir farklılaşma bulunmakta mıdır?
12. Beden eğitimi öğretmenlerinin olumsuz değerlendirilme korkusu ile medeni durumu değişkeni açısından anlamlı bir farklılaşma bulunmakta mıdır?

13. Beden eğitimi öğretmenlerinin olumsuz değerlendirilme korkusu ile yaş değişkeni açısından anlamlı bir farklılaşma bulunmakta mıdır?
14. Beden eğitimi öğretmenlerinin olumsuz değerlendirilme korkusu ile mesleki hizmet süresi değişkeni açısından anlamlı bir farklılaşma bulunmakta mıdır?
15. Beden eğitimi öğretmenlerinin olumsuz değerlendirilme korkusu ile görev yapılan okul türü değişkeni açısından anlamlı bir farklılaşma bulunmakta mıdır?
16. Beden eğitimi öğretmenlerinin olumsuz değerlendirilme korkusu ile sporcu özgeçmişinin olup olmaması değişkeni açısından anlamlı bir farklılaşma bulunmakta mıdır?
17. Beden eğitimi öğretmenlerinin olumsuz değerlendirilme korkusu ile eğitim düzeyi değişkeni açısından anlamlı bir farklılaşma bulunmakta mıdır?
18. Beden eğitimi öğretmenlerinin olumsuz değerlendirilme korkusu ile okuldaki malzeme durumu değişkeni açısından anlamlı bir farklılaşma bulunmakta mıdır?
19. Beden eğitimi öğretmenlerinin olumsuz değerlendirilme korkusu ile okul idaresinin spora bakış açısı değişkeni açısından anlamlı bir farklılaşma bulunmakta mıdır?

1.5. Sayıtlar

Beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin, çalışmamızdaki bütün soruları samimiyetle ve içtenlikle cevapladıkları varsayılmaktadır.

1.6. Sınırlılıklar

Bu çalışma, 2022-2023 eğitim öğretim yılında Şanlıurfa'ya bağlı ilköğretimin ortaokul kurumlarında ve ortaöğretim kurumlarında görevlerine devam eden beden eğitimi ve spor öğretmenleri ile sınırlıdır.

Araştırma demografik değişkenlerden cinsiyet, medeni durum, yaş, mesleki hizmet süresi, okul türü, sporcu özgeçmişinin olup olmadığı, eğitim düzeyi, malzeme durumu, okul idaresinin spora bakış açısı ile sınırlıdır.

1.7. Tanımlar

Öz-Yeterlik: Kişilerin olası durumlar ile karşı karşıya kaldığında, olası durumların üstesinden gelip gelemeyeceğine ilişkin bireysel olarak kendine duyduğu inanç ve kendi yargılarıdır (Bandura 1982).

Olumsuz Değerlendirilme Korkusu: Olumsuz değerlendirmeler karşısında sıkıntı çekmek, başkaları tarafından negatif olarak değerlendirileceği beklentisi içinde olmak ve başkalarının değerlendirmelerinden endişe etmek (Watson ve Friend 1969).

Beden Eğitimi: Esnek kurallara dayalı bir yaklaşım benimseyerek öğrencilerin bireysel becerilerini dikkate alarak çeşitli oyunlar, branşlaşma aktiviteleri ve egzersizleri içeren bir faaliyetler bütünüdür. Bu faaliyet, bireyin fiziksel sağlığını korumayı ve beden yeteneklerini geliştirmeyi amaçlamaktadır (Aracı 1998).

Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenin Öz-Yeterliği: Bu mesleğin zorunlu kıldığı mesuliyetler bulunmaktadır ve bu mesuliyetleri uygulayabilmek için öğretmenlerde olması gereken özelliklerdir. (Ünlü ve ark. 2008).

2. GENEL BİLGİLER

2.1. Kuramsal Temeller ve İlgili Literatür

Bu bölümde, araştırmamıza doğrudan ya da direk olmayan yoldan yardımcı olabilecek çalışmalar gözden geçirilmiştir.

2.1.1. Kuramsal Temeller

2.1.1.1. Öğretmenlik Kavramı

Öğretmenlik kavramı genellikle eğitimle ilgilenen bireyleri ifade eden bir terimdir. Bir öğretmen, genellikle belirli bir konuda bilgi sahibi olan ve bu bilgiyi öğrencilere aktaran bir eğitim profesyoneli. Öğretmenler, çeşitli eğitim seviyelerinde (anaokulu, ilköğretim, ortaokul, lise, üniversite) ve farklı konularda uzmanlaşmış olarak çalışabilirler (Aksay Begeç 2019).

Öğrenci davranışlarında farklılıkların meydana gelebilmesi için şahsi farklılıklara dikkat edilmeli, öğrenci alakalarına ve tutumuna göre konuların belirlenmesi, konuya uygun olacak şekilde ortamın ve kullanılacak ders materyallerinin olması, ders ortamının pozitif yönde ayarlanması önem arz etmektedir. Öğretmen bu yükümlülükleri üstlenen kişidir (Ünlü ve Aydos 2010).

Öğretmen, eğitimin kalitesi üzerinde belirgin bir etkisi olan en önemli unsurlardan biridir. Bu sebeple öğretmeni, sadece öğretim programını uygulayan bir kişi olarak değil, aynı zamanda toplumla olan ilişkisi ve istenen yönde öğretimi şekillendirme becerisiyle birlikte kültürel ilerlemenin bir parçası olarak düşünmek önemlidir. Ancak, öğretmenlik mesleğini tanımlarken, öğretmenin rolü yalnızca bilgi aktarmakla sınırlı kalmamalıdır. Bu durum, öğretmenliği bir meslek olarak eğitim anlamına uygun bir şekilde tanımlamanın gerekliliğini ortaya koyar (Nakip 2015).

Öğretmenin dört temel vazifesi vardır. Bunlar; yönetme ve idare vazifesi, öğretme vazifesi, uzmanlık alanındaki sorumluluk ve öğrenciye yol gösterme vazifesidir. Öğretmenin sorumluluğu öğrencilerine, milli eğitimin gayelerine elverişli süreçler ayarlayarak, öğrencilerin kendi kendilerine, hal ve hareketlerinde isteyerek farklılıklar oluşmasını sağlamaktır. Bunların gerçekleşmesi için öğretmen; (Nakip 2015)

- Öğrencileri iyi tanımalıdır.
- Öğrencilerinde olmasını istediği hedeflere yönelik bir yol çizer.
- Öğrencileri için öğrenmenin kalıcı hale gelmesini sağlamak için ortamı hazırlar.
- Öğrencilerin öğrenmelerini ve süreci değerlendirir.

2.1.1.2. Beden Eğitimi ve Spor Kavramları

2.1.1.2.1. Beden Eğitimi

Bireyin; ruhsal, zihnen ve bedenen, bireyin hem günlük hem iş hayatına hazır hale getirmek ulusal değerleri ve yurttaşlık duygularını kuvvetlendirmek gayesi ile önceden belirlenerek hedeflere yönelik hazırlanan programlardır (Yalçın 1995, akt. Aksay Begeç 2019).

Beden eğitimi, genellikle okul müfredatlarında yer alır ve öğrencilere beden sağlığını koruma, spor yapma alışkanlıkları edinme ve takım çalışması gibi sosyal becerileri geliştirme fırsatı sunar. Ayrıca, beden eğitimi, öğrencilere fiziksel aktivitenin yaşam boyu süren bir değer olduğunu anlatarak, sağlıklı bir yaşam tarzını benimsemelerine yardımcı olabilir (Tamer ve Pulur 2001, akt. Ünlü ve Aydos 2010).

Beden eğitimi, bireyin fiziksel sağlığını geliştirmek, motor becerilerini artırmak, spor yapma alışkanlıkları kazandırmak ve genel olarak aktif bir yaşam tarzını teşvik etmek amacıyla tasarlanan bir eğitim dalıdır. Bu eğitim, öğrencilere bedensel aktiviteler, sporlar, oyunlar ve fitness programları aracılığıyla fiziksel beceri, dayanıklılık, esneklik, kuvvet ve koordinasyon gibi konularda beceri kazandırmayı amaçlar (Küçük 2012, akt. Aksay Begeç 2019).

Beden eğitiminde, etkinliklerin süresi içinde kullanılan fiziki gücü en idareli şekilde uygulamayı, bireylerin performanslarını yükseltmek ve boş zamanlarını değerlendirmek amaçlanmaktadır (İslam 2016).

Beden eğitimi, insanın diğer insanlarla kaynaşabilmesi ve kişiliğinin oluşması için doğru bir çizgi üzerinde ilerlemesinde önemli bir faktördür. Bireyin yeteneklerini ileri seviyeye çıkarmaya yöneliktir. İhtiyaç halinde çevresel şartlara ve katılan bireylerin farklılıkları göz önünde bulundurularak kurallarda değişikliklere gidilebilen, sportif olarak yapılabilecek her şeyi kapsayan etkinliklerdir (İslam 2016).

2.1.1.2.2. Spor

Spor insanlığın başlangıcından beri olan ve bugünüme kadar gelen bir olaydır. Bunun yanı sıra eğlence ve ticaret alanlarında da önem arz etmektedir. Kişiler hayatlarını sürdürmek ve hayat kalitesini yükseltmek için spor hayatlarının her döneminde yer almıştır (Sönmez ve Sunay 2004).

Hayatlarını sağlıklı kişiler olarak devam edebilmeleri için temel eğitim aracı spordur. İnsanların yaşamlarını sağlıklı olarak devam ettirmelerinin en önemli sebeplerinden biri de spordur. Aynı zamanda sporun, insanların hem kendi ülkesindeki kişilerle hem de başka ülkedeki kişilerle iyi iletişim kurabilmeleri için oldukça önemlidir (Yetim 2005, akt. İslam 2016).

Spor sayesinde, kişinin toplum içerisindeki yeri daha sağlam olur. Psikolojik açıdan ise, kendi otokontrolünü sağlamayı, karşılaştığı olaylarda soğukkanlı kalabilmeyi, başarıya odaklanma gibi birçok pozitif davranışı kazanır. Özellikle küçük yaşlarda spor yapılması, kişinin sağlık sorunları ile karşılaşmasını engeller (Sevim 1997, akt. İslam 2016).

2.1.1.2.3. Beden Eğitimi ve Sporun Tarihi Gelişimi

Tarih incelendiğinde bazı hayvanların evcil bir duruma getirilmesinin yanında yerleşik hayata geçiş ile beraber insanlar becerikli hareketlerin önemini anlamıştır. Bu sebeple hayatta kalma mücadelesinden dolayı bazı hareketleri tekrarlayarak alıştırma yapmak isteği oluşmuştur (İşler 2001, akt. Özçete 2018).

Toplumların zaman geçtikçe kültür seviyesine daha yüksek bir seviye gelmesiyle vücudun bazı bölgelerini geliştirmeyi amaçlayan davranışların uygulanması, beden eğitimi ve spor ile ilgili davranışlar, insanın fiziksel sağlığı ile ruhsal denge arasındaki ilişkiyi artıran ve bu iki verinin karşılıklı olarak etkilenmesiyle bu dengeyi kuracak gereksinimleri karşılayacak şekilde yapılmasına yol açmıştır. Çağlar süresince insanlığı, hayat şartlarını düzelterek daha iyi bir seviyeye doğru ilerlemesi, hareket biçimlerinde farklılıklara yol açmıştır. Bu farklılıklar beden eğitimi ve sporun da gayelerinin biçimlenmesi ve ilerlemesini sebep olmuştur. 14. yy. da Avrupa'da başlamış olan bazı akımlar, beden eğitimi etkinliklerinde bir hayli yeniliğe ve değişikliğe sebep olmuştur. Yeniçağ ile birlikte ruh ve vücutla beraber ilerletmek ve vücudun terbiye edilmesi

düşüncesinin önem arz etmesi, 14. ve 15. yy. arasında Avrupa'daki okulların müfredatlarında yer almıştır. 1901 yılından beri de Amerika'da bulunan bazı üniversitelerde lisans seviyesinde açılan programlarla eğitim ve öğretimde var olmuş ve bu zamana değin ulaşmıştır (İnal 2003).

2.1.1.2.4. Beden Eğitimi ve Sporun Önemi

İlk çağlara ait zamanlarda mecburi hayatta kalma faaliyetleri görülmektedir. Tarihimizin ilerleyen zamanlarında insanlar vücut hareketlerini hayatta kalma ve geçim telaşıyla bağlantılı olarak doğaya ayak uydurma ve açlıklarını gidermek için avlanma şeklindeki etkinliklerde uygulamıştır. Bu zamanlarda gayesiz gibi duran hareket gün geçtikçe bilinçli ve amaca yönelik faaliyetler halini almıştır. Bununla beraber hareket vücut eğitmek için bir değer ve özellik kazanmıştır (Yamaner 2001, akt. Özçete 2018).

Enerjik ve hassasiyet içeren her türlü yeniliğe ve düşünceye açık olan, politik ve ideolojik hareketlere, yaşamın gereği büyük bir faaliyet içerisinde bulunan milli gayelerimiz ve karakter geliştirilir. Gençler dolu zamanlarından arta kalan vakitlerinde, hoşgörülü ve alçakgönüllü milli bütünlüğü geliştirecek etkinliklerde değerlendirmedeği zaman zararlı, yanlış yollara saptırıcı düşüncelerin ve hareketlerin olduğu ortamlara dahil olacaklardır. Bu durumlardan dolayı Beden Eğitimi ve Spor uygulamaları kişilerin bireysel ve toplumsal yapısını ileri seviyeye götürmede önemli bir etkidir. Bireysel çalışmalar yanında grup ile devam ettirilen eğitim etkinlikleri spor ile ortak gayelerin meydana getirilmesinde ve taktir edilme hissini geliştirilmesinde, sorumluluğu bölüşmede ve ortak yürütülen çalışmada önemli bir görevi vardır. Bireylere hareketlilik sağlar. Spor, turizm alanında da önemli olmasının yanı sıra barışın yayılmasında eğlendirici ve dinlendirici nitelikleri ile karsımıza gelmektedir. İnsan daima hareket halindedir. Yaşamını devam ettirebilmesi için hareket etmesi gerekmektedir. Bireyin değerleri ve huyları çok küçük yaşlardan itibaren, bireyin hayatın değerini anladığı, kişilik gelişiminin oldukça çok fazla meydana geldiği bir zamandır. Spora özellikle küçük yaşlarda başlanmalıdır. Çünkü kritik zamanda öğrenilmeyen davranışların sonradan kazanılması oldukça zordur. Hatta imkansızdır (Tunç 1999, akt. Özçete 2018).

2.1.1.2.5. Beden Eğitimi ve Sporun Amaçları

İnsan yaşamının her döneminde vücudunu tanıyarak onu en faydalı şekilde kullanmayı bilmelidir. Hareket becerilerinin öğrenilmesi, temel hareketlerden spora, jimnastikten su aktivitelerine ve dansa kadar çeşitli fiziksel davranışların hayata geçirilmesini içerir. Hedef, her çeşit beden eğitimi programlarıyla, vücudundan nasıl en fazla verimi alabileceğini kişiye öğretmektir. Özellikle genç yaştaki bireylere, sağlıklı bir şekilde doğru hareket etmeyi öğrenmeleri için yardımcı olmak gerekir. Genç bireylere zihinsel, sosyal ve duygusal açıdan pozitif durumlar katmayı hedefler. Beden eğitimi ve sporun amaçlarını dört kapsamda inceleyebiliriz:

- Organik gelişim
- Psiko-motor gelişim (Sinir-Kas Gelişimi)
- Bilişsel Gelişim
- Duygusal ve Sosyal Gelişim

Dikkatli bir şekilde baktığımızda, eğitim ile beden eğitiminin gayeleri benzerlikler göstermektedir. Beden eğitimi ve spor faaliyetleri, eğitimin vazgeçilmez bir parçasıdır. Bu nedenle, beden eğitimi ve sporun eksik olduğu bir eğitim düşünülemez (Tamer ve Pulur 2001, akt. Tekkurşun 2015).

2.1.1.2.5.1. Beden Eğitimi ve Sporun Genel Amaçları

Öğrencilerin gelişimsel niteliklerini de göz ardı etmeyecek şekilde, onların kişisel ve toplumsal yönlerinden sıhhatli, bahtiyar, güzel huylu, olumlu, yeni şeyler ortaya koyan, bireylerin, ulusal kültür değerlerini benimseyerek ve demokratik yaşam prensiplerine bağlı olarak yetişmeleri amaçlanmaktadır (Açak 2005, akt. Tekkurşun 2015).

- Atatürk'ün ve düşünce bilimcilerin beden eğitimi ve spor hakkında sarf ettikleri konuşmaları yorumlayabilme.
- Tüm kuruluşların düzeyine uygun bir şekilde kuvvetlendirebilme ve gelişmesini sağlama.
- Sinir, kas ve eklem koordinasyonunu gelişmesini sağlama.
- İyi bir vücut postürüne sahip olabilme.
- Müzikle beraber dans edebilme ve hareket edebilme.

- Halk oyunlarımızla ilgili temel bilgi ve becerileri edinmeyi hedefleyerek, bu bilgileri pratikte uygulamaya çalışma.
- Hareket etmenin önemini anlayarak boş zamanlarını spor etkinlikleri ile doldurmaya çalışma.
- Doğayı sevme, temiz havadan ve güneşten yararlanabilme.
- İş birliği içinde davranma ve birlikte çalışma alışkanlığı kazanabilme.
- Görev ve sorumluluk üstlenebilme, lidere ayak uydurma ve liderlik yapabilme.
- Kendine güvenme, yerinde ve zamanında hızlı karar verme.
- Dostluk içinde ve dürüst bir şekilde etkinliklerde yer alma, yenmeyi ve yenilmeyi öğrenme.
- Sportif etkinlik alanların yerini bilme ve buraları olması gerektiği gibi kullanabilme, koruyabilme (Aracı 2006, akt. Tekkurşun 2015).

2.1.1.2.5.2. Beden Eğitimi ve Sporun Özel Amaçları

Bu işin eğitimini almış olan öğretmenler, milli eğitimin amaçlarından yola çıkılarak istenilen davranışları öğrencilere aktaracak kişilerdir. Beden Eğitimi ve Spor dersinin özel hedeflerini 3 boyutta aşağıdaki gibi inceleyebiliriz (Koç 2005).

Zihinsel hedefler:

- Beden eğitimi ve sporun önemini kavrama.
- Fiziksel aktivitenin temel prensiplerini anlama ve yeni hareketleri uygulama yeteneği geliştirme.
- Kişisel üretkenlik ve yaratıcılığı artırma.
- Zihinsel gelişimi destekleme.
- Kuvvetli ve eksik yanlarını öğrenerek kendini tanımak.

Motor Yetenek Hedefleri:

- Fiziksel gelişimi kazanmak.
- Motor becerilerin gelişimini sağlama.
- Organik gelişimi kazanmak.
- Sağlıklı bir yaşam sürdürmek için spor etkinliklerine katılımı teşvik etme.
- Fiziksel aktiviteleri keyif alarak gerçekleştirme.

- Hareketler aracılığıyla olumlu ve istenen davranışları geliştirme.
- Bireysel olmayan faaliyetlere katılmak.
- Lider özelliklerine sahip olabilmek.
- Sağlıklı hareket etmek ve iyi duruş alışkanlığı sağlamak.

Duyuşsal amaçlar:

- Duygusal ve sosyal gelişimi kazanmak.
- Sorumluluk alabilme, kabul etme niteliklerini geliştirir (Koç 2005).

2.1.1.2.6. Beden Eğitimi ve Spor Öğretmeni

Öğrenim yaşındaki bireylere bedensel sağlık, gelişim, vücut için gereken besinlerin doğru bir şekilde alınması ve spora katılım gibi konularda talimat ve rehberlik sağlama konusunda uzmanlaşmış eğitimcilerdir (Türk 2009).

Okullarda beden eğitimi programının amacı, öğrencilerin sağlıklı bir birey olmalarını sağlamak, duygusal açıdan, psikomotor özelliklerini, zihinsel özellikleri, temel hareket eğitimi ve uzmanlaşmış hareket yeteneklerini elde edip yaşamları boyunca uygulayabilmeleri için tasarlanmıştır (Temel ve Avşar 2008, akt. Aksay Begeç 2019). Öğrencilerle birebir ilişkiler içerisinde olmak, öğrencileri heveslendirmek, yöreklendirmek ve izleyeceği yolu göstermek noktasında beden eğitimi öğretmenlerinin önemli rolleri bulunmaktadır. Güçlü öz yeterliği bulunan beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin, söz konusu gayeleri meydana getirmede daha üretken ve daha faydalı olacağı varsayılmaktadır (Saracaloğlu ve ark. 2012).

2.1.1.2.7. Beden Eğitimi ve Spor Öğretmeninin Görevleri

Günümüz modern eğitim ve öğretim anlayışına uygun olarak faaliyet gösteren bir beden eğitimi öğretmenin dersiyle ilgili becerilerini geliştirmesi geliştirmesinin beraberinde, sahip olunması gereken farklı niteliklerin de olması gerekmektedir. Çünkü öğrenciyle gerekirse okul içerisinde ve dışarısında devamlı iletişim içinde olan, eğitim sürecinde olması gereken her şeyi gerçekleştiren, bu süreci idare eden hem öğretimin hem de öğrencinin durumunu değerlendiren, okul içindeki ve okul dışındaki sportif faaliyetleri yapan, okul idaresi, öğrenci velileri ve etrafındakilerle yaptığı işin gereği olarak devamlı etkileşim halinde olacağı sebebiyle beden eğitimi ve spor öğretmenin temsil ettiği özellikler hiç kuşkusuz çok kritik olacaktır (Ünlü 2008).

Beden eğitimi öğretmeni, ders esnasında öğrencileri çok kısıtlamadan, çok katı ve ağır disiplin kuralları olmadan sınıf hakimiyetini kurması gerekir. Yoksa öğrencilerin beden eğitimi dersinden keyif almayacakları gibi ders esnasında anlaşmazlık ortamının da oluşmasına neden olabilir. Beden eğitimi dersinde oluşacak negatif durumlar dersin verimsiz geçmesine gibi sorunların ortaya çıkmasına yol açacaktır. Bu sebeple beden eğitimi öğretmenin sınıf hakimiyeti ve idaresi hakkında yeterince donanımlı olması önemli bir hale gelmektedir (Şişman ve Turan 2020).

Beden eğitimi öğretmeni, öğreteceği konuda bilgi sahibi olmalı, hareketleri kendi bedeni ile göstermeli, dersin temelini teorik olarak açıklamalı ve talimatları açık ve net bir şekilde iletmelidir. Aynı zamanda, kılık kıyafetiyle, davranışlarıyla rol model olacak şekilde ayarlamalı, her açıdan öğrencilerin sevgisini, güvenini ve saygısını kazanmayı bilmelidir. Şartlar uygun olduğu sürece dersler, sınıfta teorik olarak işlenmemeli, hava koşullarından dolayı sınıf içinde yapılması gereken zamanlarda; sınıf jimnastiği ve sınıf içi yapılabilecek etkinlikler yapılmalıdır (Karakuş ve Küçük 1999).

2.1.1.3. Öz-yeterlik Kavramı

Öz yeterlilik, kişinin bir çalışmayı başarabilmek için ihtiyaç olan niteliklere sahip olduğu konusundaki inancıdır (Tekkurşun 2015).

Öz yeterlilik kişinin kendi başarabilme gücüne olan inancıdır ve kişiler bir işi yapabilecek beceriye sahip olduklarını düşünürlerse, bu işin üstesinden gelmek için daha arzulu ve kararlı olurlar. Bu da insanı başarıya götüren önemli bir inançtır (Karamehmetoğlu 2017).

Öz yeterlilik kişinin niteliklerinin bir işlevinin olmasının yanı sıra bireyin becerilerini göstermesi için uygulaması gereken düşünce biçimleridir. İnsanın ortaya çıkan güçlüklerle mücadele etme ve bir görevde en iyi sonuca ulaşmak için kendisinde var olan becerisine ve kapasitesine ait olan inanışıdır (İslam 2016).

Kişinin kendi potansiyeliyle göstermesi gereken başarıma gücünü karşılaştırarak, duruma göre hareket etmesidir. Bireyin, sorunların olduğu bir ortamda nasıl başarılı olabileceği konusunda kendisine olan inancı, özetle bireyin kendi kendini tanıması anlamına gelir (Şahin 2016).

İnsanların gayelerini belirlemede, yaşam şekillerini ayarlamalarında, zor durumlarla karşı karşıya kaldıklarında gösterdiği performanslarında, düşünce tarzlarının olumlu ya da olumsuz yöne doğru gitmesinde, oldukça önemli bir yere sahiptir (Yıldırım 2021).

2.1.1.3.1. Öz Yeterliliği Düşük Olan Bireylerin Özellikleri

Bandura'ya göre;

- Bireysel kabiliyetleri ve kendi yapabilecekleri konusunda şüphesi olan kişiler şahsi tehdit olarak gördükleri zor sorumluluklar almaktan kaçınırlar.
- Bir durumla karşı karşıya kaldıklarında güdülenecek güçlü amaçları yoktur ve kararsız kalırlar.
- Güç işlerle karşılaştıklarında şahsi eksikliklerini ve karşılaştıkları zorlukları işi sürdürmemek için olumsuz bakış açıları geliştirirler.
- Hemen pes ederler, nabızları yükselir ve moralleri dibe çöker (Yıldırım 2021).

2.1.1.3.2. Öz Yeterliliği Yüksek Olan Bireylerin Özellikleri

- Ne yaşarlarsa yaşasınlar, karşı karşıya kaldıkları zor durumlar ile nasıl başa çıkabilecekleri konusunda kendilerine güvenirlir.
- Zor durumlarla ve problemlerle karşı karşıya kaldıklarında bunları üstesinden gelebilmek için sahip oldukları olanakları değerlendirir ve gereken çabayı gösterirler.
- Başka kişilerden daha ileri düzeye ulaştığında kişisel öncelik gösterirler.
- Örgütsel etkinliklerde girişimcilik yönlerini başarıyla kullanırlar.
- Hedefe erişmek için umutları hep en üst noktadır ve daima perspektifleri daha uzun solukludur.
- Bilgiyi arama konusunda daha etkin olurlar.
- Buldukları kurumlarda amirleri ile pozitif ilişkiler geliştirmektedirler.
- Çalışma ortamında memnuniyet düzeyleri yüksektir.
- Hedefe ulaşmak için risk almaktan korkmazlar (Kaleli 2016).

2.1.1.3.3. Öz Yeterlilik Algısı Yüksek Öğretmenlerin Özellikleri

Etkinlikleri planlama, hazırlama, öğrenci davranışlarının denetimi, uygulanacak öğretim yöntemlerinin seçimi gibi öğretmenliğin özünü oluşturan yeteneklerde açıkça gözlemlenebilir (Özata 2007).

- Öğretimde ellerinden gelenin en fazlasını yaparlar.
- Öğretme hususunda çok daha enerjiye sahip ve arzuludurlar.
- Eğitim ortamında önem arz eden durumlarda daha hızlı ve daha kararlı hareket ederler.
- Derslerin uygulanma konusunda daha başarılı ve etkinlerdir.
- Diğer meslektaşlarına göre stres düzeyleri düşüktür.
- Değişen ve gelişen dünyayla beraber yeni öğretim metotları bulma ve yaratıcı olma konusunda oldukça donanımlıdır.
- Okul ortamında öğrencilerin yapmış oldukları hataları ve yanlışları çok fazla eleştirmezler (Özata 2007).

2.1.1.3.4. Beden Eğitimi ve Spor Öğretmeninin Öz Yeterliliği

Beden eğitimi öğretmenliğinin yerine getirmesi gerektiği görev ve mesuliyetleri hayata geçirebilmesi için bazı özelliklerin, kabiliyetlerin kesinlikle kendilerinde olması gerektiği dile getirilebilir. Diğer bir ifade ile beden eğitimi öğretmenliği mesleğini yapabilmek için gereken niteliklerin önemini öne çıkarır (Ünlü ve ark. 2008).

Beden eğitimi ve spor öğretmenin üretken ve randımanlı olabilmesi için öz yeterlilik düşüncesine olan bakış açısının çok yüksek seviyelere ulaşması, yaptığı işin bir o kadar kaliteli olacağı düşünülmektedir (Yılmaz ve ark. 2004). Ders sürecinde birebir etkileşimde bulunarak, öğrencilere fiziksel, zihinsel ve duygusal açıdan destek sağlaması, dış görünüşüyle ve sağlıklı bir yaşam tarzıyla ilham verici bir rol model olması önemlidir; verimli ve başarılı bir biçimde öğrenimin kazanılabilmesi için büyük rol oynadığı ifade edilebilir (Koparan ve ark. 2011). Olması gereken en önemli mecburiyetlerden biri de yüksek öz yeterliliğe sahip beden eğitimi ve spor öğretmenlerin olmasıdır (Tekkurşun 2015).

Özet olarak, öğretmenlerin sorumluklarını bilmesi ve öz yeterlik inançlarının; talebelerin başarı düzeyleri, motivasyonları, sınıf yönetimi yeterlilikleri, yöntem seçimleri, öğretim için ayrılan süre ve emeğin seviyesiyle alakalı olduğu görülmektedir (Kurt 2012).

2.1.1.4. Olumsuz Değerlendirilme Korkusu

Olumsuz değerlendirmeler sonucunda sıkıntıya girmek, başkaları tarafından negatif olarak değerlendirileceği düşüncesi içinde olmak ve başkalarının değerlendirmelerinden kaygı duymak olarak ifade edilmiştir. Diğer bir tanımına bakacak olursak, kişinin devamlı negatif söylemlere maruz kalması ve yüksek bir kaygı içinde olması olarak da alanyazında yer almaktadır (Bediroğlu 2020).

Negatif değerlendirilme endişesi, bireyin değerlendirileceği durumlarda hissettiği sosyal kaygıyı ifade eder. Bu endişe, bireyin düzeyinin düşük olduğunun ortaya çıkmasının ve değerlendirme sonuçlarının kişiyi olumsuz etkileyebileceği bilinciyle ilişkilidir (Avcı 2015).

Olumsuz değerlendirilme korkusu yaşayan kişiye göre, etrafındaki insanlar, kendisinden çok fazla beklenti içerisine girmektedirler. Bu durum aslında kişinin kendi kafasında kurduğu düşüncelerle bunun böyle olduğunu zannetmesi olarak ifade edilebilir. Aynı zamanda, olumsuz değerlendirilme korkusu içerisinde olan bir kişi kendi becerilerinden daima şüphe duyar ve hata yaptığı zaman da kişiyi bir yere ait olmadığını düşündürebilir. Bu duruma neden olan bu inançlar kusursuzluk takıntısı içinde yaşayanlarda oldukça fazla izlenir. Çünkü mükemmeliyetçi niteliklere sahip kişi ortaya koyacağı performansın kusursuz olmasını ve bu performansı izleyen kişilerin de performansını beğenmelerini ister. Ama mükemmeliyetçi niteliğe sahip olan bu kişi kusursuz bir performans gerçekleştirmeye yetecek kadar becerikli olmadığını aklından geçiriyorsa bu düşünceye maruz kalır. Bu düşüncelerden dolayı da olumsuz değerlendirileceklerine inandıkları faaliyetleri yapmak istemezler (Bediroğlu 2020).

Negatif değerlendirilme korkusu taşıyan bireyler, olumsuz değerlendirilme riskiyle yüzleşme endişesi içinde olup, başkalarının kendilerini nasıl algıladığı konusunda endişe duyarlar. Ayrıca bu kişiler, pek çok durumda başkalarının onlardan daha iyi olduğunu zannederler, aşağılık duruma düşürülmeyi umarlar (Tosun 2013, akt. Avcı 2015).

Bireyler, diğer kişilerle etkileşimde bulduklarında, nasıl bir izlenim bırakacakları ve başkaları tarafından nasıl değerlendirilecekleri konusunda endişe duyarlar (Çam ve ark. 2010).

İnsanlar başkaları üzerinde nasıl bir izlenim bıraktıklarına oldukça dikkat eder ve önemserler. Bireyler bu korkuyla karşılaştıklarında, sosyal etkileşimlerden kaçınabilir, risk almakta zorlanabilir ve genel yaşam kalitesi olumsuz yönde etkilenir. Bu korku genellikle çocukluk döneminden itibaren başlar ve yaşam boyu devam edebilir. Bu sebeple hal ve hareketlerine dikkat etmeye çabalarlar. Sosyal kaygısı yüksek olan bireyler, genellikle sosyal onay alma ihtiyacıyla güçlü bir şekilde ilişkilidir. Bu kişiler, diğer insanlardan onay alma arzusuyla ve kabul edilmek için etkileşimde bulunma eğilimindedir. Kabul edilme ihtiyacı daha düşük olan kişilere kıyasla, bu bireylerin sosyal kaygı düzeyi genellikle daha yüksektir (Erkan 2002, akt. Avcı 2015).

Öğretmenlerin olumsuz değerlendirme korkularından bir tanesi de mesleki yeterlilik düzeylerinin düşük olması olduğu söylenebilir. Beden eğitimi öğretmenlerinin olumsuz değerlendirilme korkuları birkaç farklı faktöre dayanabilir:

Fiziksel Yeteneksizlik Endişesi: Beden eğitimi öğretmenleri, fiziksel beceri veya kondisyonları konusunda eleştirilme korkusu yaşayabilir. Öğrencilerin veya diğer öğretmenlerin, beden eğitimi öğretmenlerini fiziksel yeteneksizlikleri nedeniyle eleştirmeleri durumu endişe yaratabilir.

Öğrenci İlgisi ve Katılımı: Beden eğitimi öğretmenleri, öğrencilerin derslere ilgisiz olmaları veya etkinliklere katılmamaları durumunda olumsuz değerlendirileceklerinden endişe duyabilir. Bu durum, öğrenci motivasyonu ve katılımını artırmak için ek çaba harcamalarına neden olabilir.

Güvenlik Endişeleri: Beden eğitimi öğretmenleri, öğrenci güvenliği konusunda endişe duyabilirler. Herhangi bir kaza veya yaralanma durumunda sorumluluk almak, öğretmenlerin olumsuz değerlendirilme korkularını artırabilir.

Öğrenci Beklentilerini Karşılayamama Endişesi: Beden eğitimi öğretmenleri, dersin teorik olarak anlatımı esnasında anlatılan konu hakkında yeni bilgileri bilmeme ve

uygulama esnasında hareketi doğru yapamama durumlarında başarısız olma endişesi yaşayabilirler. Bu durum öğretmene stres yaratabilir.

Velilerin ve Yöneticilerin Beklentileri: Velilerin ve okul yöneticilerinin beklentilerine cevap verme baskısı, beden eğitimi öğretmenlerinde olumsuz değerlendirilme korkusu oluşturabilir. Özellikle veli memnuniyetsizliği veya yönetim tarafından belirlenen performans standartlarına uyum sağlama konusundaki endişeler bu korkuları artırabilir.

Bu korkular, beden eğitimi öğretmenlerini mesleki gelişim, iletişim becerileri ve öğrenci motivasyonu konularında daha güçlü olmaya yönlendirebilir.

2.1.2. İlgili Literatür

2.1.2.1. Öz-Yeterlilik ile İlgili Yapılmış Bazı Çalışmalar

Karabulutlu ve Pulur (2017), Beden eğitimi öğretmenlerinin mesleki yeterlilikleri üzerine yaptıkları çalışma da özel alan yeterliliklerine etkisinin yüksek seviyede olduğunu bulmuşlardır.

Koparan ve ark. (2011), beden eğitimi öğretmen öz-yeterlik algı ve sosyal fiziksel kaygı üzerine yaptıkları çalışma da anlamlı bir ilişki tespit edilmemiştir.

Kul ve Akbal (2018) beden eğitimi öğretmenlerinin öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumları ile öz-yeterlilikleri üzerine yaptıkları çalışmada anlamlı bir ilişkinin olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Ramezanejad ve ark. (2011) beden eğitimi öğretmenlerinin öz-yeterlik düzeyleri ve sınıf idaresi üzerine yaptıkları çalışma sonucunda anlamlı bir ilişki bulunmamıştır.

Saracaloğlu ve ark. (2012), Beden eğitimi öğretmenlerinin öz-yeterlik inançları ve denetim odakları üzerine yaptıkları çalışma sonucunda anlamlı bir ilişki olmadığı belirlenmiştir.

Türk (2009), Beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin özyeterlilik düzeyleri üzerine yaptığı çalışmada; öz-yeterlilik düzeylerinin yüksek, cinsiyet değişkenine göre kadınların lehine, medeni durum değişkenine göre evlilerin daha yüksek öz-yeterliliğe sahip olduğu, şehir merkezinde görev yapan öğretmenlerin daha yüksek öz-yeterliliğe sahip olduğu sonuçlarına ulaşmış, yaş değişkeninde göre ise anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir.

2.1.2.2. Olumsuz Değerlendirilme Korkusu ile İlgili Yapılmış Bazı Çalışmalar

Çam ve ark. (2010), Olumsuz Değerlendirilme Korkusu Ölçeğinin (ODKÖ) psikometrik özelliklerini incelemeyi amaçladıkları çalışmada; çalışmaya katılım sağlayanların cinsiyet değişkenine göre ODKÖ puanlarının anlamlı bir farklılık olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Bediroğlu (2020)'nun olumsuz değerlendirilme korkusu üzerine yaptığı çalışma da okuldaki hizmet süresi, mesleki hizmet süresi, okulun sosyoekonomik durumuna göre anlamlı fark gösterdiği, cinsiyet ve branş değişkenine bakıldığında anlamlı bir farklılık olmadığı belirlenmiştir.

Avcı (2015)'nin yaptığı çalışma da cinsiyete, yöneticilik kademelerine, mesleki kıdemlerine, yöneticilik kıdemlerine, okul türüne ve eğitim durumlarına göre gruplar arasında anlamlı farklılaşmaların olduğu sonuçlarına ulaşmıştır.

3. GEREÇ VE YÖNTEM

3.1. Araştırmanın Yöntemi

Bu araştırma bir saha taramasıdır. Saha taramasında veri toplamak amacıyla anket tekniği kullanılmıştır. Çalışmaya katılan gönüllüler kendilerine verilen anketleri doldurmadan önce bilgilendirilmiş olup ve onayları alınarak etik kurul formları imzalatılmıştır. Bu araştırmanın yapılabilmesi için Bingöl Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Etik kurulunun 15.03.2022 tarihli 22/6 toplantı sayılı etik kurul kararı alındı.

3.2. Araştırmanın Amacı

Bu araştırma, Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenlerinin Mesleki Öz Yeterlilikleri ile Olumsuz Değerlendirilme Korkusu Arasındaki İlişkinin İncelenmesi amacı ile yapılmıştır.

3.3. Araştırmanın Önemi

Bu çalışmanın önemi beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin mesleki öz yeterliliklerinin olumsuz değerlendirilme korkusu düzeyleri üzerine etkisinin olup olmadığının incelenmesi ve bu bağlamda önerilerin ortaya koyulmasını içermektedir.

3.4. Araştırmanın Sınırlılıkları

Araştırma Şanlıurfa ilinde milli eğitim bakanlığında görev yapan beden eğitimi öğretmenleri ile sınırlıdır.

3.5. Araştırmanın Evreni ve Örneklemi

Bu araştırmanın evrenini, 2022-2023 eğitim öğretim yıllarında Şanlıurfa ilinde ortaokul ve liselerde görev yapan beden eğitimi ve spor öğretmenleri oluşturmuştur. Millî Eğitim Bakanlığına (MEB) bağlı ortaokul ve liselerde görev yapan beden eğitimi ve spor öğretmeni sayısı yaklaşık 800'dür. Bu evrenden tesadüfi örneklem yoluyla ulaşılabilen beden eğitimi ve spor öğretmenleri bu çalışmanın örneklemi oluşturmuştur. Araştırmada veri toplamak için, beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin bazı demografik özelliklerini belirlemek amacıyla araştırmacı tarafında geliştirilen " Kişisel Bilgi Formu"

(cinsiyet, medeni durum, yaş, mesleki hizmet süresi, okul türü, sporcu özgeçmişinin olup olmadığı, eğitim düzeyi, malzeme durumu, okul idaresinin spora bakış açısı), Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenlerinin Mesleki Öz-Yeterliliklerini belirleyebilmek için "Beden Eğitimi Öz-Yeterlilik Ölçeği", Olumsuz Değerlendirilme Korkusu boyutlarını belirlemek için "Olumsuz Değerlendirilmekten Korkma Ölçeği" kullanılmıştır.

Tablo 3.1. Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin Demografik Değişkenlere Göre Dağılımı.

Demografik Değişkenler		N	%
Cinsiyet	Kadın	67	37.0
	Erkek	114	63.0
Medeni Durum	Evli	105	58.0
	Bekar	76	42.0
Yaş	21-25	23	12.7
	26-30	52	28.7
	31-35	52	28.7
	36-40	28	15.5
	41 ve üzeri	26	14.4
Kıdem	1-5	85	47.0
	6-10	50	27.6
	11-15	27	14.9
	16 ve üzeri	19	10.5
Okul Türü	Ortaokul	89	49.2
	Lise	92	50.8
Sporcu özgeçmişiniz var mı?	Evet	143	79.0
	Hayır	38	38.0
Eğitim Düzeyi	Lisans	130	71.8
	Yüksek Lisans	51	28.2
	Yetersiz	55	30.4
Okuldaki Malzeme Durumu	Orta	99	54.7
	İyi	27	14.9
	Kötü	25	13.8
Okul idarenizin spora bakış açısı nasıl?	Orta	71	39.2
	İyi	85	47.0
Toplam		181	%100

Tablo 3.1'e göre araştırmaya katılan beden eğitimi öğretmenlerinin cinsiyetlerine göre dağılımına bakıldığında erkeklerin 67 kişi ile (% 37.0), kadınların ise 114 kişi ile (% 63.0) olduğu, medeni durumlarına göre dağılımlarına bakıldığında evli 105 kişi (% 58.0), bekar 76 (% 42.0) olduğu, yaş değişkenine göre dağılımına bakıldığında 21-25 yaşında olanların sayısı 23 kişi ile (% 12.7), 26-30 yaşında olanların sayısı 52 kişi ile (% 28.7), 31-35 yaşında olanların sayısı 52 kişi ile (% 28.7), 36-40 yaşında olanların sayısı 28 kişi ile (% 15.5) ve 41 ve üstü yaşında olanların sayısı 26 kişi ile (% 14.4) olduğu, kıdem değişkenine göre dağılımına bakıldığında 1-5 yıl çalışanların sayısı 85 kişi ile (% 47.0),

6-10 yıl çalışanların sayısı 50 kişi ile (% 27.6), 11-15 yıl çalışanların sayısı 27 kişi ile (% 14.9) ve 16 yıl ve üzeri çalışanların sayısı 19 kişi ile (% 10.5) olduğu, okul türü değişkenine göre dağılımına bakıldığında orta okulda çalışan öğretmenleri sayısı 89 (% 48.2) ve lisede çalışan öğretmenlerin sayısı 92 (% 50.8) olduğu, eğitim düzeyi değişkenine göre dağılımına bakıldığında lisans olanların sayısı 130 kişi (% 71.8) ve yüksek lisans ise 51 kişi (% 28.2) olduğu, okuldaki malzeme durumu değişkenine göre dağılımına bakıldığında yetersiz görenlerin sayısı 55 kişi (% 30.4), orta görenlerin sayısı 99 kişi (% 54.7) ve yeterli görenlerin sayısı 27 kişi (% 14.9) olduğu, okul idaresinin spora bakış açısı nasıl değişkenine göre dağılımına bakıldığında kötü diyenlerin sayısı 25 kişi (% 13.8), orta görenlerin sayısı 71 kişi (% 39.2) ve iyi diyenlerin sayısı 85 kişi (% 47.0) olduğu görülmektedir.

3.6. Veri Toplama Araçları

Araştırmamızda veri toplama aracı olarak “anket yöntemi” kullanılmıştır. Anket formu üç bölüm ve toplam 48 sorudan oluşmaktadır. Birinci bölümde demografik değişkenlerle ilgili 9 ifade yer almaktadır. İkinci bölümde, 27 ifadeden oluşan "Beden Eğitimi Öz-Yeterlilik Ölçeği" kullanılmıştır, üçüncü ve son bölümde ise 11 ifadeden oluşan "Olumsuz Değerlendirilmekten Korkma Ölçeği" kullanılmıştır.

3.6.1. Beden Eğitimi Öz-Yeterlilik Ölçeği

Araştırmanın ikinci bölümünde bulunan ölçekte sorular 10 dereceli likert tipi ve 29 maddeden oluşmaktadır. Yapılan geçerlik ve güvenirlik çalışması neticesinde 18. ve 28. maddeler hariç tutulmuş ve son olarak 27 maddeden meydana gelmektedir.

3.6.2. Olumsuz Değerlendirilmekten Korkma Ölçeği

Olumsuz değerlendirilme korkusunu ölçmeyi amaçlayan bir ölçme aracı olan Olumsuz Değerlendirilme Korkusu Ölçeği Kısa Formu (ODKÖ) 1983 yılında Leary tarafından geliştirilmiştir. Bu ölçek öz bildirim tarzında bir ölçek olup 12 maddeden oluşmaktadır. Ölçek maddeleri bireyin başkaları tarafından olumsuz değerlendirilme durumlarına yönelik maddeleri içermektedir. Ölçeği oluşturan 12 maddenin sekizi olumsuz değerlendirilme durumlarına yönelik endişe ve korku ifadelerinden oluşurken, geriye kalan 4 ifade ise endişe ve korkunun olmadığı ifadelerden oluşmaktadır. Ölçek “Hiç Uygun Değil (1)” yanıtı ile “Tamamen Uygun” yanıtları arasında derecelendirilmiş 5’li

likert tipinde bir ölçektir. Ölçeğin Türkçeye uyarlanma çalışmalarında 12 maddelik kısa formu 4. maddenin çıkarılması ile 11 madde olarak kabul edilmiştir. Araştırmada da bu şekilde kullanılmıştır.

3.6.3. Verilerin Dağılımlarını Gösteren Çarpıklık Basıklık (Skewness and Kurtosis) Tablosu

Veri setindeki dağılımın normal olup olmadığını belirlemek için çarpıklık ve basıklık testleri yapılmıştır. Ayrıca, veri setindeki aşırı değerleri belirlemek için Z-skorları kullanılmıştır. Potansiyel aşırı değerler tespit edildikten sonra, bu değerlerle ne yapılacağına karar vermek gerekmektedir. Bu aşırı değerler ya veri setinden çıkarılabilir, dokunulmadan bırakılabilir ya da veri dönüşümleri uygulanabilir. Bazı kaynaklar, her üç yaklaşımın da denenmesi ve hangi yaklaşımın veri yapısını en iyi açıkladığının belirlenmesi gerektiğini önermektedir (Raykov 2008; Zijlstra 2007). Uç değerler, genellikle diğer verilere göre oldukça farklı olan ve istatistiksel analiz sonuçlarını önemli ölçüde etkileyebilen veri noktalarıdır. Bu uç değerler, istatistiksel analizlerde önemli sapmalara yol açabilir. Örneğin, uç değerlerin bulunmadığı bir veri analizi ile karşılaştırıldığında, uç değerlerin dahil edildiği analizler, ortalama değerlerin sapmasına, ilişkilerin daha düşük veya daha yüksek görünmesine ve regresyon analizindeki katsayıların doğruluğunu etkileyebilir. Bu nedenle, bu etkili gözlemler belirlenmeli ve veri analizindeki etkileri dikkate alınarak nasıl ele alınacağına karar verilmelidir (Zijlstra 2007). Osborne ve Amy'e (2004) göre uç değerlerin, hata varyansını artırıcı etkileri vardır ve istatistiksel testin gücünü azaltırlar. İkinci olarak uç değerler, eğer puanlar seçkisiz dağılmışsa, normalliği etkilerler. Uç değerler, çok değişkenli analizlerde temel varsayımlara zarar vererek sonuçları etkileyebilir. Bu varsayımlar, verilerin dağılımıyla ilgili öngörülerimizi içerir. Eğer veriler, belirli bir düzenlilik göstermeli veya belirli bir dağılım örneği izlemeliyse, uç değerler bu düzeni bozarak analizlerin doğruluğunu etkileyebilir. Ayrıca, uç değerler bazen anlamlı sonuçlar elde etmemizi sağlayabilir veya bu sonuçların yanıltıcı olmasına sebep olabilir. Bu durum da yapılan tahminlerde veya sonuçlarda bir tür yanılgıya yol açabilir. Osborne ve Amy'nin (2004) yaptıkları bu araştırmada evren bir araştırmacının uygun bir evrenden aldığı örnekleme yapılan gerçek bir çalışmada, 1988 yılında ulusal eğitim boylamsal çalışmasına katılan 23.396 denektir. Yapılan araştırmanın amacı gereği, bu örneklem iki gruba ayrılmıştır. Araştırmada, "normal" ifade puanları Z değeri -3 ile +3 arasında değişen puanlar, "uç değerler" ise Z

değeri -3 ile +3 aralığı dışında olan puanlar. Shao'ya (2002) göre çalışmada kullanılacak verilerin normal dağılım göstermesi, çarpıklık ve basıklık değerlerinin ± 3 arasında olmasına bağlıdır. Bununla birlikte ± 1 arasında bulunan basıklık değeri çoğu psikometrik ölçümler için mükemmel olarak kabul edilir, ancak belirli bir uygulamaya bağlı olarak ± 2 aralığında bulunan bir değer de kabul edilebilir değerdir (George ve Mallery 2010). Tablo 3.2. ve Tablo 3.3'te çarpıklık ve basıklık tablosu incelendiğinde verilere ilişkin değerlerin ± 2 aralığında olduğu bu da verilerin normal dağıldığını göstermektedir.

Tablo 3.2. Mesleki Öz Yeterlilikleri Ölçeği Verilerine İlişkin Çarpıklık ve Basıklık (Skewness ve Kurtosis) Tablosu

	Mesleki Öz Yeterlilikleri Ölçeğine İlişkin İfadeler	Mean Rank	Std. Error	Skewness	Kurtosis
	S1	8,19	1,581	-,672	-,218
	S2	9,32	,886	-,967	-,290
	S3	8,77	1,103	-,530	-,574
	S4	8,82	1,216	-,911	,673
	S5	9,43	,804	-1,328	1,044
	S6	9,44	,747	-1,170	,644
	S7	9,42	,789	-1,189	,531
	S8	9,30	,949	-1,194	,488
	S9	7,49	2,235	-1,048	,901
	S10	8,05	1,767	-,814	,227
	S11	8,61	1,392	-,992	,993
Mesleki Öz Yeterlilikleri	S12	8,42	1,460	-1,008	1,091
	S13	8,58	1,402	-,893	,335
	S14	9,22	1,003	-1,258	1,306
	S15	9,34	,872	-1,148	,334
	S16	9,46	,846	-1,497	1,299
	S17	9,48	,771	-1,383	1,093
	S18	9,36	,829	-1,006	-,104
	S19	9,07	1,159	-1,222	,827
	S20	9,12	1,043	-1,088	,802
	S21	9,22	,898	-,777	-,546
	S22	9,14	,915	-,652	-,732
	S23	9,05	1,023	-,729	-,424
	S24	9,33	,883	-1,157	,594
	S25	9,04	1,109	-,902	-,209
	S26	8,85	1,234	-,906	,150
	S27	9,49	,793	-1,544	1,648

Tablo 3.3. Olumsuz Değerlendirilme Korkusu Ölçeği Verilerine İlişkin Çarpıklık ve Basıklık (Skewness ve Kurtosis) Tablosu

		Olumsuz Değerlendirilme Korkusu Ölçeğine İlişkin İfadeler	Mean Rank	Std. Error	Skewness	Kurtosis
Olumsuz Değerlendirilme Korkusu	S1		1,20	,289	,289	-,770
	S2		1,29	,026	,026	-,971
	S3		1,03	,947	,947	,239
	S4		1,03	,916	,916	,145
	S5		,99	1,004	1,004	,177
	S6		1,33	-,302	-,302	-1,034
	S7		1,09	,897	,897	-,018
	S8		1,09	,864	,864	,132
	S9		1,21	,009	,009	-,847
	S10		1,21	,701	,701	-,431
	S11		1,13	,914	,914	,059
	S9		1,20	,289	,289	-,770
	S10		1,29	,026	,026	-,971
	S11		1,03	,947	,947	,239

3.7. İstatistiksel Analizler

Mesleki öz-yeterlilik ve olumsuz değerlendirilme korkusu ölçekleri aracılığıyla toplanan veriler istatistiksel paket programı SPSS.22 programı aracılığıyla analiz edilip sonuçlar yorumlanmıştır. Ölçeklerin güvenilirlik analizleri Cronbach alfa güvenilirlik katsayısı hesaplanarak yapılmıştır. Demografik bilgiler ve diğer grup sorulara ait fikir edinilmesini sağlamak amacıyla aritmetik ortalama, standart sapma, frekans ve yüzde dağılımları içeren tanımlayıcı istatistikler sunulmuştur. Katılımcıların mesleki öz-yeterlilik ve olumsuz değerlendirilme korkusu arasındaki ilişkiyi tespit etmek amacıyla korelasyon (Spearman) testi uygulanmıştır. Mesleki öz-yeterlilik ve olumsuz değerlendirilme korkusu arasındaki ilişkinin alt boyutlarının bazı demografik değişkenlerle ilişkisini tespit etmek amacıyla ilk etapta çarpıklık ve basıklık (Skewness and Kurtosis) testlerine bakılmış olup test sonucuna göre normal dağılım gösteren verilerin analizinde Bağımsız Örneklem T (Independent Sample T) ve Tek Yönlü Varyans Analizi (One Way Anova), testleri uygulanmıştır. Değişkenler arasında farklılık bulunması durumunda ise bu farklılığın hangi grup veya gruplardan kaynaklandığını belirleyebilmek üzere ise Post-Hoc testlerinden homojenlik sonuçlarına göre Tukey HSD ve Tamhane testleri

kullanılmıştır. Ayrıca değişkenler arasındaki ilişkileri bütüncül biçimde sınamak için regresyon analizinden faydalanılmıştır. Sonuçlar %95 güven aralığında, anlamlılık $p<0,05$ düzeyinde değerlendirilmiştir.

4. BULGULAR

Bu bölüm çalışmanın istatistiksel sonuçlarının açıklanacağı bölümdür. Öncelikle araştırmaya katılan bireylerin demografik özelliklerine yer verilecek olup daha sonra araştırma kapsamında yapılmış olan diğer istatistiksel işlemler açıklanmaya çalışılmıştır.

4.1. Katılımcıların Cinsiyet Değişkenine İlişkin Araştırma Bulguları

Tablo 4.1. Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenlerinin Mesleki Öz Yeterlilikleri ile Olumsuz Değerlendirilme Korkusunun Cinsiyet Değişkenine Göre Karşılaştırılması.

	Alt Boyutlar	Cinsiyet	N	X ²	S.s.	t	p
BEÖ Mesleki Öz Yeterlilik	BEÖ Uygulama Öz-Yeterliği	Kadın	67	34.95	3.751	-.451	.892
		Erkek	114	35.21	3.629		
	BSF Müdahale Öz-Yeterliği	Kadın	67	37.32	2.798	-1.021	.676
		Erkek	114	37.76	2.746		
	EÖ Öğretim Öz-Yeterliği	Kadın	67	40.83	7.161	-.358	.752
		Erkek	114	41.21	6.849		
	Öğretim Öz-Yeterliği	Kadın	67	46.50	3.607	-.762	.942
		Erkek	114	46.93	3.711		
	Değerlendirme Öz- Yeterliği	Kadın	67	45.85	4.105	.770	.069
		Erkek	114	45.32	4.622		
	Teknoloji Öz-Yeterliği	Kadın	67	36.95	3.120	.731	.814
		Erkek	114	30.60	3.101		
	BEÖ Mesleki Öz Yeterlilik Genel Toplam	Kadın	67	242.43	19.644	-.212	.796
		Erkek	114	243.06	19.050		
Olumsuz Değerlendirilme Korkusu Genel Toplam	Kadın	67	25.70	5.936	-.575	.080	
	Erkek	114	26.33	7.745			
Toplam			181				

p<0.05

Tablo 4.1. incelendiğinde araştırmaya katılanların cinsiyet değişkenine göre mesleki öz-yeterlilik ölçeği alt boyutlarında, mesleki öz-yeterlilik genel toplam puanında ve olumsuz değerlendirilme korkusu genel toplam puanlarında istatistiksel olarak anlamlı farklılık tespit edilmemiştir.

4.2. Katılımcıların Medeni Durum Değişkenine İlişkin Araştırma Bulguları

Tablo 4.2. Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenlerinin Mesleki Öz Yeterlilikleri ile Olumsuz Değerlendirilme Korkusunun Medeni Durum Değişkenine Göre Karşılaştırılması.

Alt Boyutlar		Medeni Durum	N	X ²	S.s.	t	P
BEÖ Mesleki Öz Yeterlilik	BEÖ Uygulama Öz-Yeterliği	Evli	105	35.19	3.522	.320	.156
		Bekar	76	35.01	3.879		
	BSF Müdahale Öz-Yeterliği	Evli	105	37.79	2.723	1.077	.970
		Bekar	76	37.34	2.821		
	EÖ Öğretim Öz-Yeterliği	Evli	105	41.72	6.210	1.476	.024
		Bekar	76	40.18	7.812		
	Öğretim Öz-Yeterliği	Evli	105	46.90	3.646	.541	.711
		Bekar	76	46.60	3.716		
	Değerlendirme Öz-Yeterliği	Evli	105	46.06	4.359	1.967	.612
		Bekar	76	44.76	4.453		
	Teknoloji Öz-Yeterliği	Evli	105	37.06	2.913	1.699	.595
		Bekar	76	36.27	3.317		
	BEÖ Mesleki Öz Yeterlilik Genel Toplam	Evli	67	244.74	17.768	1.581	.074
		Bekar	114	240.18	20.895		
Olumsuz Değerlendirilme Korkusu Genel Toplam	Evli	67	25.91	7.777	-.410	.063	
	Bekar	114	26.35	6.135			
Toplam			181				

p<0.05*

Tablo 4.2. incelendiğinde araştırmaya katılanların medeni durum değişkenine göre mesleki öz-yeterlilik ölçeği alt boyutlarından engelli öğrencilere öğretim öz-yeterliliği alt boyutunda anlamlı farklılığa rastlanırken, mesleki öz-yeterlilik genel toplam puanında ve olumsuz değerlendirilme korkusu genel toplam puanlarında istatistiksel olarak anlamlı farklılık tespit edilmemiştir.

4.3. Katılımcıların Okul Türü Değişkenine İlişkin Araştırma Bulguları

Tablo 4.3. Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenlerinin Mesleki Öz Yeterlilikleri ile Olumsuz Değerlendirilme Korkusunun Okul Türü Değişkenine Göre Karşılaştırılması.

	Alt Boyutlar	Okul Türü	N	X ²	S.s.	t	p
BEÖ Mesleki Öz Yeterlilik	BEÖ Uygulama Öz-Yeterliği	Ortaokul	89	35.26	3.777	.553	.827
		Lise	92	34.96	3.571		
	BSF Müdahale Öz-Yeterliği	Ortaokul	89	37.62	2.706	.129	.769
		Lise	92	37.57	2.837		
	EÖ Öğretim Öz-Yeterliği	Ortaokul	89	40.20	7.367	-1.675	.563
		Lise	92	41.92	6.447		
	Öğretim Öz-Yeterliği	Ortaokul	89	46.59	3.810	-.661	.469
		Lise	92	46.95	3.539		
	Değerlendirme Öz- Yeterliği	Ortaokul	89	45.14	4.860	-1.115	.014
		Lise	92	45.88	3.972		
	Teknoloji Öz-Yeterliği	Ortaokul	89	36.67	3.264	-.258	.282
		Lise	92	36.79	2.959		
	BEÖ Mesleki Öz Yeterlilik Genel Toplam	Ortaokul	89	241.51	20.019	-.903	.206
		Lise	92	244.09	18.435		
Olumsuz Değerlendirilme Korkusu Genel Toplam	Ortaokul	89	26.43	7.757	.629	.170	
	Lise	92	25.77	6.467			
Toplam			181				

p<0.05*

Tablo 4.3. incelendiğinde araştırmaya katılanların okul türü değişkenine göre mesleki öz-yeterlilik ölçeği alt boyutlarından değerlendirme öz-yeterliliği alt boyutunda anlamlı farklılığa rastlanırken, mesleki öz-yeterlilik genel toplam puanında ve olumsuz değerlendirilme korkusu genel toplam puanlarında istatistiksel olarak anlamlı farklılık tespit edilmemiştir.

4.4. Katılımcıların Sporcu Geçmişi var mı? Değişkenine İlişkin Araştırma Bulguları

Tablo 4.4. Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenlerinin Mesleki Öz Yeterlilikleri ile Olumsuz Değerlendirilme Korkusunun Sporcu Geçmişi var mı? Değişkenine Göre Karşılaştırılması.

Alt Boyutlar	Sporcu Geçmişi var mı?		N	X ²	S.s.	t	p
	Evet	Hayır					
BEÖ Uygulama Öz-Yeterliği	Evet	143	35.60	3.429	3.620	.274	
	Hayır	38	33.26	3.977			
BSF Müdahale Öz-Yeterliği	Evet	143	37.68	2.814	.783	.946	
	Hayır	38	37.28	2.588			
BEÖ Mesleki Öz Yeterlilik	EÖ Öğretim Öz-Yeterliği	143	41.44	6.681	1.394	.310	
	Hayır	38	39.68	7.815			
Öğretim Öz-Yeterliği	Evet	143	46.86	3.725	.576	.682	
	Hayır	38	46.47	3.477			
Değerlendirme Öz-Yeterliği	Evet	143	45.67	4.465	.935	.578	
	Hayır	38	44.92	4.320			
Teknoloji Öz-Yeterliği	Evet	143	36.79	3.092	.465	.590	
	Hayır	38	36.52	3.185			
BEÖ Mesleki Öz Yeterlilik Genel Toplam	Evet	143	244.06	19.392	1.694	.391	
	Hayır	38	238.15	18.044			
Olumsuz Değerlendirilme Korkusu Genel Toplam	Evet	143	26.23	7.372	.506	.370	
	Hayır	38	25.57	6.132			
Toplam			181				

p<0.05

Tablo 4.4. incelendiğinde araştırmaya katılanların Sporcu Geçmişi var mı? değişkenine göre mesleki öz-yeterlilik ölçeği alt boyutlarında, mesleki öz-yeterlilik genel toplam puanında ve olumsuz değerlendirilme korkusu genel toplam puanlarında istatistiksel olarak anlamlı farklılık tespit edilmemiştir.

4.5. Katılımcıların Eğitim Düzeyi Değişkenine İlişkin Araştırma Bulguları

Tablo 4.5. Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenlerinin Mesleki Öz Yeterlilikleri ile Olumsuz Değerlendirilme Korkusunun Eğitim Düzeyi Değişkenine Göre Karşılaştırılması.

Alt Boyutlar		Eğitim Düzeyi	N	X ²	S.s.	t	p	
BEÖ Mesleki Öz Yeterlilik	BEÖ Uygulama Öz-Yeterliği	Lisans	130	35.25	3.579	.807	.220	
		Lisansüstü	51	34.76	3.896			
	BSF Müdahale Öz-Yeterliği	Lisans	130	37.93	2.398	2.591	.001	
		Lisansüstü	51	36.76	3.421			
	EÖ Öğretim Öz-Yeterliği	Lisans	130	41.59	6.996	1.599	.786	
		Lisansüstü	51	39.76	6.715			
	Öğretim Öz-Yeterliği	Lisans	130	47.06	3.495	1.708	.115	
		Lisansüstü	51	46.03	4.019			
	Değerlendirme Öz-Yeterliği	Lisans	130	45.91	4.300	1.933	.181	
		Lisansüstü	51	44.50	4.649			
	Teknoloji Öz-Yeterliği	Lisans	130	36.68	3.032	-.346	.385	
		Lisansüstü	51	36.86	3.310			
	BEÖ Mesleki Öz Yeterlilik Genel Toplam		Lisans	130	244.44	18.427	1.819	.315
			Lisansüstü	51	238.70	20.729		
Olumsuz Değerlendirilme Korkusu Genel Toplam		Lisans	130	25.76	7.233	-1.020	.415	
		Lisansüstü	51	26.96	6.811			
Toplam			181					

p<0.05*. p<0.01**

Tablo 4.5. incelendiğinde araştırmaya katılanların eğitim düzeyi değişkenine göre mesleki öz-yeterlilik ölçeği alt boyutlarından beceri seviyelerindeki farklılıklara müdahale öz-yeterliliği alt boyutunda anlamlı farklılığa rastlanılırken, mesleki öz-yeterlilik genel toplam puanında ve olumsuz değerlendirilme korkusu genel toplam puanlarında istatistiksel olarak anlamlı farklılık tespit edilmemiştir.

4.6. Katılımcıların Yaş Değişkenine İlişkin Araştırma Bulguları

Tablo 4.6. Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenlerinin Mesleki Öz Yeterlilikleri ile Olumsuz Değerlendirilme Korkusunun Yaş Değişkenine Göre Karşılaştırılması.

Alt Boyutlar		Yaş	N	X ²	S.s.	F	p
BEÖ Mesleki Öz Yeterlilik	BEÖ Uygulama Öz-Yeterliği	21-25	23	35.65	3.142	.316	.867
		26-30	52	35.01	3.948		
		31-35	52	35.34	3.569		
		36-40	28	34.85	3.969		
		40 ve üzeri	26	34.65	3.554		
	BSF Müdahale Öz-Yeterliği	21-25	23	38.17	1.669	.922	.452
		26-30	52	37.01	2.973		
		31-35	52	37.80	3.003		
		36-40	28	37.67	2.881		
		40 ve üzeri	26	37.76	2.470		
	EÖ Öğretim Öz-Yeterliği	21-25	23	38.65	7.327	1.29 2	.275
		26-30	52	41.65	7.197		
		31-35	52	40.86	6.995		
		36-40	28	40.67	7.358		
		40 ve üzeri	26	42.92	5.153		
	Öğretim Öz-Yeterliği	21-25	23	46.34	3.199	.512	.727
		26-30	52	46.40	4.074		
		31-35	52	47.26	3.476		
		36-40	28	46.60	3.900		
		40 ve üzeri	26	47.11	3.444		
Değerlendirme Öz-Yeterliği	21-25	23	45.82	3.142	.376	.826	
	26-30	52	45.28	4.598			
	31-35	52	45.19	4.907			
	36-40	28	45.50	4.880			
	40 ve üzeri	26	46.38	3.699			
Teknoloji Öz-Yeterliği	21-25	23	37.00	2.215	.420	.794	
	26-30	52	36.42	3.680			
	31-35	52	36.80	3.150			
	36-40	28	36.46	3.305			
	40 ve üzeri	26	37.26	2.182			
BEÖ Mesleki Öz Yeterlilik Genel Toplam	21-25	23	241.65	15.610	.272	.896	
	26-30	52	241.80	22.013			
	31-35	52	243.28	18.501			
	36-40	28	241.78	20.713			
	40 ve üzeri	26	246.11	16.700			
Olumsuz Değerlendirilme Korkusu Genel Toplam	21-25	23	25.39	5.890	.862	.488	
	26-30	52	27.36	7.695			
	31-35	52	25.86	6.987			
	36-40	28	24.46	6.602			
	40 ve üzeri	26	26.42	7.736			
Toplam			181				

p<0.05

Tablo 4.6. incelendiğinde araştırmaya katılanların yaş değişkenine göre mesleki öz-yeterlilik ölçeği alt boyutlarında, mesleki öz-yeterlilik genel toplam puanında ve olumsuz değerlendirilme korkusu genel toplam puanlarında istatistiksel olarak anlamlı farklılık tespit edilmemiştir.

4.7. Katılımcıların Kıdem Değişkenine İlişkin Araştırma Bulguları

Tablo 4.7. Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenlerinin Mesleki Öz Yeterlilikleri ile Olumsuz Değerlendirilme Korkusunun Kıdem Değişkenine Göre Karşılaştırılması.

Alt Boyutlar	Kıdem	N	X ²	S.s.	F	p	
BEÖ Mesleki Öz Yeterlilik	BEÖ Uygulama Öz-Yeterliği	1-5	85	34.88	3.904	.689	.560
		6-10	50	35.30	3.376		
		11-15	27	35.88	3.489		
		16 ve üzeri	19	34.57	3.625		
	BSF Müdahale Öz-Yeterliği	1-5	85	37.21	2.887	2.109	.101
		6-10	50	37.48	2.908		
		11-15	27	38.51	1.908		
		16 ve üzeri	19	38.36	2.586		
	EÖ Öğretim Öz-Yeterliği	1-5	85	40.61	7.556	.497	.685
		6-10	50	40.96	6.436		
		11-15	27	41.70	6.803		
		16 ve üzeri	19	42.57	5.728		
	Öğretim Öz-Yeterliği	1-5	85	46.36	3.847	2.064	.107
		6-10	50	46.48	3.654		
		11-15	27	48.22	2.591		
		16 ve üzeri	19	47.36	3.861		
Değerlendirme Öz-Yeterliği	1-5	85	45.24	4.154	1.398	.245	
	6-10	50	44.96	5.229			
	11-15	27	46.85	3.769			
	16 ve üzeri	19	46.31	4.069			
Teknoloji Öz-Yeterliği	1-5	85	36.24	3.262	1.969	.120	
	6-10	50	36.86	3.288			
	11-15	27	37.14	2.413			
	16 ve üzeri	19	38.00	2.403			
BEÖ Mesleki Öz Yeterlilik Genel Toplam	1-5	85	240.56	20.771	1.501	.216	
	6-10	50	242.04	19.443			
	11-15	27	248.33	12.465			
	16 ve üzeri	19	247.21	18.322			
Olumsuz Değerlendirilme Korkusu Genel Toplam	1-5	85	26.28	7.040	1.090	.355	
	6-10	50	27.02	7.118			
	11-15	27	24.00	7.390			
	16 ve üzeri	19	25.84	7.033			
Toplam		181					

p<0.05

Tablo 4.7. incelendiğinde araştırmaya katılanların mesleki kıdem değişkenine göre mesleki öz-yeterlilik ölçeği alt boyutlarında, mesleki öz-yeterlilik genel toplam puanında ve olumsuz değerlendirilme korkusu genel toplam puanlarında istatistiksel olarak anlamlı farklılık tespit edilmemiştir.

4.8. Katılımcıların Okulun Malzeme Durumu Değişkenine İlişkin Araştırma Bulguları

Tablo 4.8. Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenlerinin Mesleki Öz Yeterlilikleri ile Olumsuz Değerlendirilme Korkusunun Okulun Malzeme Durumu Değişkenine Göre Karşılaştırılması

Alt Boyutlar		Okulun Malzeme Durumu	N	X ²	S.s.	F	p
BEÖ Mesleki Öz Yeterlilik	BEÖ Uygulama Öz-Yeterliği	Yetersiz	55	35.05	3.894	.025	.975
		Orta	99	35.17	3.522		
		Yeterli	27	35.03	3.847		
	BSF Müdahale Öz-Yeterliği	Yetersiz	55	36.96	3.288	2.535	.082
		Orta	99	37.76	2.570		
		Yeterli	27	38.29	2.034		
	EÖ Öğretim Öz-Yeterliği	Yetersiz	55	39.87	6.777	1.321	.269
		Orta	99	41.76	6.437		
		Yeterli	27	41.00	8.823		
	Öğretim Öz-Yeterliği	Yetersiz	55	46.60	3.988	.650	.523
		Orta	99	46.67	3.596		
		Yeterli	27	47.51	3.274		
	Değerlendirme Öz-Yeterliği	Yetersiz	55	44.67	4.757	1.546	.216
		Orta	99	45.97	4.088		
		Yeterli	27	45.55	4.878		
	Teknoloji Öz-Yeterliği	Yetersiz	55	36.25	3.606	2.212	.112
		Orta	99	36.71	2.965		
		Yeterli	27	37.77	2.224		
	BEÖ Mesleki Öz Yeterlilik Genel Toplam	Yetersiz	55	239.41	21.650	1.283	.280
		Orta	99	244.08	17.813		
		Yeterli	27	245.18	18.753		
	Olumsuz Değerlendirilme Korkusu Genel Toplam	Yetersiz	55	25.00	6.152	1.931	.148
		Orta	99	27.04	7.331		
		Yeterli	27	24.88	7.885		
Toplam			181				

p<0.05

Tablo 4.8. incelendiğinde araştırmaya katılanların malzeme durumu değişkenine göre mesleki öz-yeterlilik ölçeği alt boyutlarında, mesleki öz-yeterlilik genel toplam puanında ve olumsuz değerlendirilme korkusu genel toplam puanlarında istatistiksel olarak anlamlı farklılık tespit edilmemiştir.

4.9. Katılımcıların Okul İdarenizin Spora bakışı Değişkenine İlişkin Araştırma Bulguları

Tablo 4.9. Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenlerinin Mesleki Öz Yeterlilikleri ile Olumsuz Değerlendirilme Korkusunun Okul İdarenizin Spora bakışı Değişkenine Göre Karşılaştırılması.

	Alt Boyutlar	Okul İdarenizin Spora bakışı		N	X ²	S.s.	F	p
		Kötü	Orta					
BEÖ Mesleki Öz Yeterlilik	BEÖ Uygulama Öz-Yeterliği	Kötü		55	35.05	3.894	.025	.975
		Orta		99	35.17	3.522		
		İyi		27	35.03	3.847		
	BSF Müdahale Öz-Yeterliği	Kötü		55	36.96	3.288	2.535	.082
		Orta		99	37.76	2.570		
		İyi		27	38.29	2.034		
	EÖ Öğretim Öz-Yeterliği	Kötü		55	39.87	6.777	1.321	.269
		Orta		99	41.76	6.437		
		İyi		27	41.00	8.823		
	Öğretim Öz-Yeterliği	Kötü		55	46.60	3.988	.650	.523
		Orta		99	46.67	3.596		
		İyi		27	47.51	3.274		
	Değerlendirme Öz-Yeterliği	Kötü		55	44.67	4.757	1.546	.216
		Orta		99	45.97	4.088		
		İyi		27	45.55	4.878		
	Teknoloji Öz-Yeterliği	Kötü		55	36.25	3.606	2.212	.112
		Orta		99	36.71	2.965		
		İyi		27	37.77	2.224		
	BEÖ Mesleki Öz Yeterlilik Genel Toplam	Kötü		55	239.41	21.650	1.283	.280
		Orta		99	244.08	17.813		
		İyi		27	245.18	18.753		
	Olumsuz Değerlendirilme Korkusu Genel Toplam	Kötü		55	25.00	6.152	1.931	.148
		Orta		99	27.04	7.331		
		İyi		27	24.88	7.885		
Toplam				181				

p<0.05

Tablo 4.9. incelendiğinde araştırmaya katılanların okul idarenizin spora bakış açısı değişkenine göre mesleki öz-yeterlilik ölçeği alt boyutlarında, mesleki öz-yeterlilik genel toplam puanında ve olumsuz değerlendirilme korkusu genel toplam puanlarında istatistiksel olarak anlamlı farklılık tespit edilmemiştir.

4.10. Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenlerinin Mesleki Öz Yeterlilikleri ile Olumsuz Değerlendirilme Korkusu arasındaki korelasyon ilişkisinin incelenmesi

Tablo 4.10. Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenlerinin Mesleki Öz Yeterlilikleri ile Olumsuz Değerlendirilme Korkusu arasındaki korelasyon ilişkisinin incelenmesi.

BEÖ Mesleki Öz yeterlilik Alt Boyutları									
Alt Boyutlar	BEÖ Uygulama Öz-Yeterliği	BSF Müdahale Öz-Yeterliği	EÖ Öğretim Öz-Yeterliği	Öğretim Öz-Yeterliği	Değerlendirme Öz-Yeterliği	Teknoloji Öz-Yeterliği	BEÖ Mesleki Öz Yeterlilik Genel Toplam	Olumsuz Değerlendirilme Korkusu Genel Toplam	
BEÖ Uygulama Öz-Yeterliği	r = 1 n = 181								
BSF Müdahale Öz-Yeterliği	r = .527 p = .000*** n = 181	1							
EÖ Öğretim Öz-Yeterliği	r = .484 p = .000*** n = 181	r = .380 n = 181	1						
Öğretim Öz-Yeterliği	r = .493 p = .000*** n = 181	r = .728 p = .000*** n = 181	r = .460 p = .000*** n = 181	1					
Değerlendirme Öz-Yeterliği	r = .578 p = .000*** n = 181	r = .568 p = .000*** n = 181	r = .532 p = .000*** n = 181	r = .650 p = .000*** n = 181	1				
Teknoloji Öz-Yeterliği	r = .526 p = .000*** n = 181	r = .612 p = .000*** n = 181	r = .353 p = .000*** n = 181	r = .603 p = .000*** n = 181	r = .642 p = .000*** n = 181	1			
BEÖ Mesleki Öz Yeterlilik Genel Toplam	r = .754 p = .000*** n = 181	r = .750 p = .000*** n = 181	r = .776 p = .000*** n = 181	r = .803 p = .000*** n = 181	r = .843 p = .000*** n = 181	r = .741 p = .000*** n = 181	1		
Olumsuz Değerlendirilme Korkusu Genel Toplam	r = -.164 p = .027* n = 181	r = -.188 p = .000*** n = 181	r = -.127 p = .001** n = 181	r = -.191 p = .048* n = 181	r = -.277 p = .002** n = 181	r = -.264 p = .000*** n = 181	r = -.247 p = .000*** n = 181	1	181

p<0.05*. p<0.01**. p<0.001***

Tablo 4.10. incelendiğinde BEÖ mesleki öz yeterlilikleri genel toplam puanları ile olumsuz değerlendirilme korkusu genel toplam puanları arasında negatif yönlü ilişkiye rastlanmıştır.

5. TARTIŞMA

Araştırmanın bu bölümünde çalışma ile ilgili bulgular değerlendirilecek ve daha önce yapılmış çalışmalar var ise o çalışmalar ile arasında benzerlik olup olmadığı ortaya konacaktır.

Araştırmanın ilk bulgusu olan cinsiyet değişkeni incelendiğinde; mesleki öz-yeterlilik ölçeği alt boyutlarında, mesleki öz-yeterlilik genel toplam puanında ve olumsuz değerlendirilme korkusu genel toplam puanlarında istatistiksel olarak anlamlı farklılık tespit edilmemiştir.

Alan yazın incelendiğinde, Tuzcu (2019)'nun "Farklı branş öğretmenleri ile beden eğitimi öğretmenlerinin öz yeterlilik algılarının karşılaştırması" isimli çalışmasında, cinsiyet değişkenine göre bir farklılık meydana gelmemiştir. Üstüner, Demirtaş, Cömert ve Özer (2009)'in, "Ortaöğretim Öğretmenlerinin Öz Yeterlilik Algıları" isimli çalışmasında cinsiyet değişkenine göre öz yeterlilik algılarının farklılaşmadığı tespit edilmiştir. Zararsız (2012)'in "İlköğretim Okullarında Görev Yapan Öğretmenlerin Öz Yeterlilik Algılarının incelenmesi" isimli çalışmasında cinsiyet değişkenine bakıldığında öz yeterlilik algılarının farklılaşmadığı sonucu elde edilmiştir. Özçete (2018)'nin yaptığı çalışmada, cinsiyet değişkenine bakıldığında anlamlı bir farklılaşma sonucu ortaya çıkmamıştır. Bediroğlu (2020)'nin, "Öğretmenlerde örgütsel sessizlik ve olumsuz değerlendirilme korkusu arasındaki ilişkinin incelenmesi" isimli araştırmasında, olumsuz değerlendirilme korkusunun cinsiyete göre anlamlı fark göstermediği bulgusuna erişilmiştir. Bu araştırmaların sonuçları ile çalışmamızın sonucu cinsiyet değişkenine göre benzerlik göstermektedir.

Aksay Begeç (2019)'in yaptığı çalışmaya baktığımızda, cinsiyet değişkeni açısından erkek öğretmenler daha yüksek öz yeterliliğe sahip olduğu sonucu tespit edilmiştir. Yanık (2017) 'in yaptığı çalışmayı incelediğimizde kadınların daha yüksek öz yeterliliğe sahip olduğu sonucu ortaya çıkmıştır. Avcı (2015)'nin araştırmasında, cinsiyet değişkeni açısından baktığımızda erkekler lehine daha yüksek olduğu sonucu bulunmuştur. Yapılan bu çalışmaların sonuçları ile çalışmamızın sonucu farklılık göstermektedir.

Alanyazını incelediğimizde birçok çalışmanın cinsiyet açısından farklılaşmadığı görülmekte, bunun en büyük nedeni olarak da çalışmaya katılan öğretmenlerin cinsiyet fark etmeksizin spor bilimleri fakültesi beden eğitimi ve spor öğretmenliği bölümünden mezun olması, aynı eğitimi alması olarak sayabiliriz. Daha önceki yıllarda eğitim öğretim kademelerinin neredeyse birçoğunu erkeklerin doldurduğunu düşünürsek, bu durumda yapılan çalışmaların bize erkek beden eğitimi öğretmenlerinin öz yeterlilik becerilerinin daha yüksek olabileceği düşüncesini ortaya koyabilir, ancak yapmış olduğumuz çalışma bu durumun tersini göstermektedir. Cinsiyet ayırt etmeksizin beden eğitimi öğretmenlerinin öz yeterlilik açısından birbirinden çok da farklılaşmadığı; hayatın her alanında olduğu gibi beden eğitimi öğretmenliği mesleğinde de kadınların bu meslekte var olduklarını görmekteyiz.

Araştırmanın ikinci bulgusu olan medeni durum değişkeni incelendiğinde; mesleki öz-yeterlilik ölçeği alt boyutlarından engelli öğrencilere öğretim öz-yeterliliği alt boyutunda anlamlı farklılığa rastlanılırken, mesleki öz-yeterlilik genel toplam puanında ve olumsuz değerlendirilme korkusu genel toplam puanlarında istatistiksel olarak anlamlı farklılık sonucu ortaya çıkmadığı görülmüştür.

Alan yazın incelendiğinde Tuzcu (2019)'nun yaptığı çalışmaya baktığımızda medeni durum değişkeni açısından bekar olan öğretmenler lehine anlamlı farklılığa rastlanmıştır. Türk (2009)'ün yaptığı araştırma bulgularına göre medeni durum değişkeni açısından baktığımızda evli öğretmenlerin öz yeterliliklerinin daha yüksek olduğu sonucu ortaya çıkmıştır. Bu araştırmaların sonuçları ile çalışmamızın sonucu benzerlik göstermemektedir.

Aslantürk (2018)'ün yaptığı araştırmaya göre ise; Beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin medeni durumlarına göre anlamlı bir farklılaşma tespit edilmemiştir. Bu sonuç bizim çalışmamızın sonucu ile benzerlik göstermektedir.

Bu çalışmalara bakıldığında farklı sonuçlar ortaya çıkmıştır. Medeni durumun beden eğitimi öğretmenlerinin mesleki öz yeterlilikleri ile olumsuz değerlendirilme korkusu arasındaki ilişkiyi belirgin bir şekilde etkilemediği sonucuna varabiliriz. Ancak, bireyler arasında farklılıklar olabilir ve bu durum bireyin kişisel özelliklerine, değerlerine ve deneyimlerine bağlı olarak değişebilir.

Araştırmanın diğer bir bulgusu olan yaş değişkeni incelendiğinde; mesleki öz-yeterlilik ölçeği alt boyutlarında, mesleki öz-yeterlilik genel toplam puanında ve olumsuz değerlendirilme korkusu genel toplam puanlarında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılaşma olmadığı sonucu ortaya çıkmıştır.

Alan yazın incelendiğinde, Aksay Begeç (2019)'in çalışmasına baktığımızda, teknoloji kullanımı açısından yaş değişkenine göre anlamlı bir farklılaşma olduğu sonucu ortaya çıkmıştır. Diğer alt faktörlerden ve ölçeğin tamamından elde edilen puanların ortalaması arasında yaş değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılaşma olmadığı sonucu tespit edilmiştir. Türk (2009)'ün yaptığı çalışmaya baktığımızda öğretmenlerin yaşları ile öz yeterlik düzeyleri arasında pozitif yönde bir ilişki olmasına rağmen, 0,05 düzeyinde anlamlı bir ilişki bulunamamıştır. Bu araştırmaların sonuçları ile çalışmamızın sonucu yaş değişkenine göre benzerlik göstermektedir.

Bediroğlu (2020)'nin yaptığı çalışma incelendiğinde, olumsuz değerlendirilme korkusu ile yaş arasında anlamlı bir ilişki olduğu bulgusuna erişilmiştir. Bizim çalışmamızla benzerlik göstermemektedir.

Çalışmalara baktığımızda farklı sonuçların ortaya çıktığını görmekteyiz. Buna sebep olarak öğretmenlerin yaşlarının birbirine yakın olması söylenebilir. Beden eğitimi öğretmenleri mesleki öz-yeterlilik açısından ve olumsuz değerlendirilme korkusu açısından yaşı kaç olursa olsun yapmış olduğu kutsal mesleğin sorumluluklarını bilerek hareket ederse, donanımlı olursa, kendini her zaman güncellerse, etrafındakilerin ne söylediğine fazla kulak asmazsa, yaşın çok da önemli olmadığını ifade edilebiliriz. Ancak bazı çalışmaların sonuçlarına baktığımızda öğretmenlerde yaş azaldıkça olumsuz değerlendirilme korkusunun arttığı, yaşı ilerlemiş olan öğretmenlerin olumsuz değerlendirilme korku düzeyi genç öğretmenlere göre daha az çıkmıştır. Bunun sebebi olarak, yaş ilerledikçe bireylerin olgunlaşmasından dolayı, çevresindekilerinin düşüncelerini çok önemsememesi olarak açıklayabiliriz.

Araştırmanın diğer bulgusu olan meslek hizmet süresi değişkeni incelendiğinde; mesleki öz-yeterlilik ölçeği alt boyutlarında, mesleki öz-yeterlilik genel toplam puanında ve olumsuz değerlendirilme korkusu genel toplam puanlarında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılaşma sonucu ortaya çıkmamıştır.

Alan yazın incelendiğinde, Aksay Begeç (2019)'ın yaptığı çalışmaya baktığımızda, mesleki kıdem süresi 10 yıl ve üstü öğretmenlerin öz yeterlilikleri daha yüksek olduğu bulunmuş fakat anlamlı bir farklılık sonucu ortaya çıkmamıştır. Karamehmetoğlu (2017)'nin çalışmasında mesleki kıdem değişkeni açısından anlamlı farklılık tespit edilmemiştir. Yıldırım (2021)'in çalışmasında meslek kıdem değişkenine göre anlamlı bir farklılaşma olmadığı sonucu ortaya çıkmıştır. Okuyucu (2021)'nin mesleki kıdem değişkenine göre anlamlı farklılık bulunmamıştır. Yalvuç (2019)'un yapmış olduğu çalışmada mesleki kıdem değişkenine göre anlamlı farklılaşma olmadığı bulunmuştur. Bu araştırmaların sonuçları ile çalışmamızın sonucu mesleki hizmet süresi değişkenine göre benzerlik göstermektedir.

Aslantürk (2018)'ün çalışmasında mesleki kıdem değişkeni açısından anlamlı bir farklılaşma bulunmuştur. Ünlü (2008)'nün yaptığı çalışmaya baktığımızda mesleki kıdem ile yeterlilikleri arasında pozitif bir ilişki olduğunu, mesleki kıdem arttıkça yeterlilik algısının da anlamlı düzeyde arttığını belirtmiştir. Bu çalışmaların sonuçları ile bizim çalışmamız farklılık göstermektedir.

Olumsuz değerlendirilmekten korkma düzeyleri açısından Avcı (2015) çalışmasında 21 yıl ve üzeri mesleki kıdemi olan okul yöneticilerinin olumsuz değerlendirilmekten korkma düzeyleri 10 yıla kadar mesleki kıdemi olan okul yöneticilerinden yüksek bulunmuştur. Bediroğlu (2020) çalışmasında olumsuz değerlendirilme korkusunun mesleki hizmet süresine göre anlamlı fark gösterdiği bulgusuna erişmiştir. Bu araştırmaların sonuçları ile çalışmamızın sonucu mesleki hizmet süresi değişkenine göre farklılık göstermektedir.

Literatürde yer alan çalışmalara baktığımızda bazı çalışmaların bizim çalışmamızın sonucunu desteklediği, bazı araştırma sonuçlarının desteklemediği görülmektedir. Bunların nedeni olarak da beden eğitimi öğretmenlerinin motivasyonunun yüksek veya düşük olması, tecrübesizlik, meslekte geçirilen süre sonucunda mesleki tükenmişlik, iş doyumunun azalması, okul yönetimi, öğrenci sayısı, aile hayatı, ekonomik şartlar, ders materyallerinin ve okul imkânlarının olmaması gibi nedenler söyleyebiliriz.

Araştırmanın diğer bulgusu olan okul türü değişkeni incelendiğinde; mesleki öz-yeterlilik ölçeği alt boyutlarından değerlendirme öz-yeterliliği alt boyutunda anlamlı farklılığa

rastlanılırken, mesleki öz-yeterlilik genel toplam puanında ve olumsuz değerlendirilme korkusu genel toplam puanlarında istatistiksel olarak anlamlı farklılık tespit edilmemiştir.

Alan yazın incelendiğinde, öz yeterlik açısından Aksay Begeç (2019); Okuyucu (2021); Aslantürk (2018); çalışmalarında okul türü açısından anlamlı bir farklılaşma olmadığı sonuçlarına ulaşmışlardır. Bu araştırmaların sonuçları ile çalışmamızın sonucu okul türü değişkenine göre benzerlik göstermektedir.

Türk (2009); Savran ve Çakıroğlu (2003); yaptıkları araştırmalarda öz yeterlik açısından okul türü değişkenine göre anlamlı bir farklılık olduğu sonuçlarını bulmuşlardır. Bu araştırmaların sonuçları bizim çalışmamızın sonucu ile farklılık göstermektedir.

Olumsuz değerlendirilmekten korkma düzeyleri açısından baktığımızda ise, Avcı (2015)'nin çalışmasında, okul türü değişkenine göre anlamlı bir farklılık olduğu tespit edilmiştir. Bu araştırmadan çıkan sonuç ile bizim çalışmamızın sonucu benzerlik göstermemektedir.

Beden eğitimi öğretmenleri mesleki öz-yeterlilik açısından ve olumsuz değerlendirilme korkusu açısından yapılan çalışmalara baktığımızda bu araştırmadan çıkan sonuçlarla farklı olmasının nedenleri olarak çevresel şartların, öğrenci beklentisinin, okul imkânlarının çoğunun aynı olmasından kaynaklanan etkenlerin olduğu düşünülebilir.

Araştırmanın diğer bulgusu olan sporcu özgeçmişinin olup olmadığı değişkeni incelendiğinde; mesleki öz-yeterlilik ölçeği alt boyutlarında, mesleki öz-yeterlilik genel toplam puanında ve olumsuz değerlendirilme korkusu genel toplam puanlarında istatistiksel olarak anlamlı farklılık tespit edilmemiştir.

Alanyazın incelendiğinde sporcu özgeçmişinin olup olmadığı değişkeni ile alakalı başka bir çalışma örneği bulunamamıştır. Yapılan bu çalışmanın daha sonraki çalışmalara örnek teşkil edeceği düşünülmektedir.

Araştırmanın diğer bulgusu olan eğitim düzeyi değişkeni incelendiğinde; mesleki öz-yeterlilik ölçeği alt boyutlarından beceri seviyelerindeki farklılıklara müdahale öz-yeterliliği alt boyutunda anlamlı farklılığa rastlanılırken, mesleki öz-yeterlilik genel toplam puanında ve olumsuz değerlendirilme korkusu genel toplam puanlarında istatistiksel olarak anlamlı farklılık tespit edilmemiştir.

Alanyazın incelendiğinde, öz yeterlik açısından Özçete (2018), Yalvuç (2019), Yıldırım (2021)'ın yaptıkları çalışmalar incelendiğinde, eğitim durumu değişkeni açısından anlamlı bir farklılığın olmadığı sonuçlarına ulaşmışlardır. Bu çalışmaların sonuçları ile bizim çalışmamızın sonucu eğitim düzeyi değişkenine göre benzerlik göstermektedir.

Öz yeterlilik açısından Zararsız (2012)'ın eğitim düzeyine ilişkin sonuçlarına baktığımızda anlamlı bir ilişki bulunduğu görülmüştür. Olumsuz değerlendirilmekten korkma düzeyleri açısından baktığımızda ise, Avcı (2015)'nın çalışmasında, eğitim durumu ön lisans olan okul yöneticilerinin olumsuz değerlendirilmekten korkma düzeylerinin daha yüksek olduğu sonucu bulunmuştur. Bu çalışmaların sonuçları ile bizim çalışmamızın sonucu eğitim düzeyi değişkenine göre benzerlik göstermemektedir.

Beden eğitimi öğretmenleri mesleki öz-yeterlik açısından ve olumsuz değerlendirilme korkusu açısından yüksek lisans yapan bireylerin kendilerini geliştirmek için birçok araştırma yapması, kendilerini daha donanımlı hale getirmeye çalışması, eğitim ve öğretim hayatına daha çok katkı sağlayacağı gibi öğrencilere de akademik anlamda daha profesyonel bir yaklaşım göstermesine katkı sağlayabilir. Ancak lisans döneminde de kendini geliştirmiş, donanımlı bir şekilde beden eğitimi öğretmenlik mesleğine başlamış kişilerinde başarılı olamayacağı, eğitim ve öğretime, öğrencilere katkı sağlamayacağı anlamına gelmeyeceği söylenebilir.

Araştırmanın diğer bulgusu olan malzeme durumu değişkeni incelendiğinde; mesleki öz-yeterlilik ölçeği alt boyutlarında, mesleki öz-yeterlilik genel toplam puanında ve olumsuz değerlendirilme korkusu genel toplam puanlarında istatistiksel olarak anlamlı farklılık tespit edilmemiştir.

Alanyazın incelendiğinde bu araştırma sorusu ile ilgili herhangi bir çalışmaya rastlanılmamıştır. Yapılan bu çalışmanın daha sonraki çalışmalara örnek teşkil edeceği düşünülmektedir.

Araştırmanın diğer bulgusu olan okul idaresinin spora bakış açısı değişkeni incelendiğinde; mesleki öz-yeterlilik ölçeği alt boyutlarında, mesleki öz-yeterlilik genel toplam puanında ve olumsuz değerlendirilme korkusu genel toplam puanlarında istatistiksel olarak anlamlı farklılık tespit edilmemiştir.

Beden eğitimi ve spor dersine gereken önemi veren okul idaresi, beden eğitimi öğretmenlerinin mesleki öz yeterliklerine katkı sağlayabilir. Bu durum, beden eğitimi öğretmenlerinin öğrencilerine akademik anlamda daha başarılı bir eğitim öğretim ortamı yaratmasını sağlayabilir. Ayrıca bu durumda, beden eğitimi öğretmenlerinin olumsuz değerlendirilme korkularının daha az olacağı ifade edilebilir.

Alanyazın incelendiğinde bu araştırma sorusu ile ilgili herhangi bir çalışmaya rastlanılmamıştır. Yapılan bu çalışmanın daha sonraki çalışmalara örnek teşkil edeceği düşünülmektedir.

6. SONUÇ VE ÖNERİLER

6.1. Sonuçlar

1. Beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin mesleki öz yeterlilikleri ile olumsuz değerlendirilme korkusunun cinsiyet değişkenine göre mesleki öz-yeterlilik ölçeği alt boyutlarında, mesleki öz-yeterlilik genel toplam puanında ve olumsuz değerlendirilme korkusu genel toplam puanlarında istatistiksel olarak anlamlı farklılık tespit edilmemiştir.

2. Beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin mesleki öz yeterlilikleri ile olumsuz değerlendirilme korkusunun medeni durum değişkenine göre mesleki öz-yeterlilik ölçeği alt boyutlarından engelli öğrencilere öğretim öz-yeterliliği alt boyutunda anlamlı farklılığa rastlanılırken, mesleki öz-yeterlilik genel toplam puanında ve olumsuz değerlendirilme korkusu genel toplam puanlarında istatistiksel olarak anlamlı farklılık tespit edilmemiştir.

3. Beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin mesleki öz yeterlilikleri ile olumsuz değerlendirilme korkusunun okul türü değişkenine göre mesleki öz-yeterlilik ölçeği alt boyutlarından değerlendirme öz-yeterliliği alt boyutunda anlamlı farklılığa rastlanılırken, mesleki öz-yeterlilik genel toplam puanında ve olumsuz değerlendirilme korkusu genel toplam puanlarında istatistiksel olarak anlamlı farklılık tespit edilmemiştir.

4. Beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin mesleki öz yeterlilikleri ile olumsuz değerlendirilme korkusunun Sporcu Geçmişi var mı? değişkenine göre mesleki öz-yeterlilik ölçeği alt boyutlarında, mesleki öz-yeterlilik genel toplam puanında ve olumsuz değerlendirilme korkusu genel toplam puanlarında istatistiksel olarak anlamlı farklılık tespit edilmemiştir.

5. Beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin mesleki öz yeterlilikleri ile olumsuz değerlendirilme korkusunun eğitim düzeyi değişkenine göre mesleki öz-yeterlilik ölçeği alt boyutlarından beceri seviyelerindeki farklılıklara müdahale öz-yeterliliği alt boyutunda anlamlı farklılığa rastlanılırken, mesleki öz-yeterlilik genel toplam puanında ve olumsuz değerlendirilme korkusu genel toplam puanlarında istatistiksel olarak anlamlı farklılık tespit edilmemiştir.

6. Beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin mesleki öz yeterlilikleri ile olumsuz değerlendirilme korkusunun yaş değişkenine göre mesleki öz-yeterlilik ölçeği alt boyutlarında, mesleki öz-yeterlilik genel toplam puanında ve olumsuz değerlendirilme korkusu genel toplam puanlarında istatistiksel olarak anlamlı farklılık tespit edilmemiştir.

7. Beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin mesleki öz yeterlilikleri ile olumsuz değerlendirilme korkusunun katılanların mesleki kıdem değişkenine göre mesleki öz-yeterlilik ölçeği alt boyutlarında, mesleki öz-yeterlilik genel toplam puanında ve olumsuz değerlendirilme korkusu genel toplam puanlarında istatistiksel olarak anlamlı farklılık tespit edilmemiştir.

8. Beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin mesleki öz yeterlilikleri ile olumsuz değerlendirilme korkusunun malzeme durumu değişkenine göre mesleki öz-yeterlilik ölçeği alt boyutlarında, mesleki öz-yeterlilik genel toplam puanında ve olumsuz değerlendirilme korkusu genel toplam puanlarında istatistiksel olarak anlamlı farklılık tespit edilmemiştir.

9. Beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin mesleki öz yeterlilikleri ile olumsuz değerlendirilme korkusunun okul idarenizin spora bakış açısı değişkenine göre mesleki öz-yeterlilik ölçeği alt boyutlarında, mesleki öz-yeterlilik genel toplam puanında ve olumsuz değerlendirilme korkusu genel toplam puanlarında istatistiksel olarak anlamlı farklılık tespit edilmemiştir.

10. Beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin mesleki öz yeterlilikleri genel toplam puanları ile olumsuz değerlendirilme korkusu genel toplam puanları arasında negatif yönlü ilişkiye rastlanmıştır.

6.2. Öneriler

- Coğrafi bölgeler, fiziki özellikler ve kültürel özellikler gibi faktörleri içeren daha geniş kapsamlı araştırmalar gerçekleştirilebilir.
- Bu çalışmanın genişletilerek farklı illerde, çeşitli branşlardaki öğretmenlerle ve daha büyük çalışma gruplarıyla yeniden yapılması, daha kapsamlı sonuçlara ulaşmamıza katkı sağlayabilir.

- Bu çalışmanın, öğrenci başarısına olan etkileri araştırabilir veya öğrencilerin bakış açısıyla öğretmenin mesleki yeterliliklerini değerlendiren bir çalışma gerçekleştirebilir.
- Araştırmadaki değişken sayısı azaltılarak ya da çoğaltılarak ya da içeriği farklılaştırarak değişik perspektiflerle değerlendirilebilir.
- Öğretmenlere boş zamanlarını daha etkili bir şekilde değerlendirme ve spor becerilerini geliştirme fırsatları sunarak, öğretmenlik becerilerinin artmasına ve öğretmenlik öz yeterlilik düzeylerinin yükselmesine katkı sağlanabilir.
- Hizmet içi eğitim programları kapsamında sunulan eğitimler, öğretmenlerin öz güvenlerini artırabilir ve öz yeterliliklerini güçlendirmelerine katkıda bulunabilir. Özellikle kendilerini yetersiz hissettikleri konularda düzenlenen seminer, kurs ve hizmet içi eğitimler, öğretmenlerin daha olumlu bir tutum kazanmalarına destek olabilir.

KAYNAKLAR

Aksay Begeç A. (2019). *Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Öz-Yeterlik Düzeylerinin Çeşitli Değişkenlere Göre İncelenmesi (İstanbul İli Örneği)*. Yüksek Lisans Tezi, Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Bolu, 360 s.

Aracı H. (1998). *Okullarda Beden Eğitimi*, 1. Baskı, Nobel Yayın Dağıtım, Ankara, 381 s.

Arslan C ve Mendeş B. (2002). Orta dereceli okullarda beden eğitimi dersine yönelik öğrencilerin ilgi ve tutumlarının araştırılması (Elâzığ Örneği). *Performans*, **8** (1-2), 30-47.

Aslantürk H. (2018). *Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenlerinin Öz Yeterlik İnançlarının İncelenmesi (Erzurum İli Örneği)*. Yüksek Lisans Tezi, Atatürk Üniversitesi, Kış Sporları ve Spor Bilimleri Enstitüsü, Erzurum, 77 s.

Avcı ÖY. (2015). *Okul Yöneticilerinin Olumsuz Değerlendirilme Korkusu ve Problem Çözme Becerilerinin İncelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Erciyes Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Kayseri, 160 s.

Bandura A. (1982). Self-efficacy mechanism in human agency. *American Psychologist*, **37** (2), 122-147.

Bediroğlu M. (2020). *Öğretmenlerde Örgütsel Sessizlik ve Olumsuz Değerlendirilme Korkusu Arasındaki İlişkinin İncelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara, 101 s.

Çam S, Sevimli D ve Yerlikaya EE. (2010). Olumsuz değerlendirilmekten korkma ölçeği 'ne (odkö) ilişkin bir geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, **19** (1), 132-140.

George D and Mallery M. (2010). *SPSS for Windows Step by Step: A Simple Guide and Reference*, 17.0 update (10a ed.) Boston: Pearson, 386 s.

İnal AN. (2003). *Beden Eğitimi ve Spor Bilimi*. 1. Baskı, Nobel Yayıncılık, Ankara, 270 s.

İslam A. (2016). *Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği ile Sınıf Öğretmenliğinde Öğrenim Gören Öğrencilerin Akademik Öz-Yeterlik Algılarının Karşılaştırılması*. Yüksek Lisans Tezi, Atatürk Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Erzurum, 92 s.

Kafkas ME, Açak M, Çoban B ve Karademir T. (2010). Beden eğitimi öğretmen adaylarının öz yeterlik algıları ile mesleki kaygıları arasındaki ilişki. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, **11** (2).

Kaleli F. (2016). *Öz Yeterlilik ve Akademik Başarıya GÜdülenme Arasındaki İlişki (Ortaokul Öğrencileri Örneği)*. Yüksek Lisans Tezi, Nişantaşı Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul, 76 s.

Karabulutlu Z ve Pulur A. (2017). Beden eğitimi öğretmenlerinin mesleki yeterliği ve eğitimlerinin özel alan yeterliklerine etkisinin incelenmesi. *SPORMETRE Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, **15** (3), 171-176. https://doi.org/10.1501/Sporm_0000000322. Erişim tarihi: 30 Aralık 2023.

Karamehmetoğlu M. (2017). *Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Duygusal Zekâ Düzeylerinin Mesleki Öz Yeterlik ve Problem Çözme Becerilerini Belirlemedeki Rolünün İncelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul, 117 s.

Karakuş S ve Küçük V. (1999). Eğitimin bütünlüğü içerisinde orta dereceli okullarda beden eğitimi ve spor etkinlikleri. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*. (1), 279-293.

Koç S. (2005). *Beden Eğitimi ve Sporda Beceri Gelişimi*. Morpa, İstanbul, 264 s.

Koparan Ş, Öztürk F ve Korkmaz NH. (2011). Beden eğitimi öğretmenlerinin özyeterlik ve beden eğitimi öğretmeni yeterliliğinin incelenmesi. *Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, **8** (Özel), 52-61.

Koparan Ş, Öztürk F ve Korkmaz NH. (2011). Ulusal beden eğitimi ve spor öğretmenliği kongresi 25-27 Mayıs 2011. *VAN/YYÜ Eğitim Fakültesi Dergisi Özel Sayısı*, 52-61.

Kul M ve Akbal M. (2018) Beden eğitimi öğretmenlerinin öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumları ile öz yeterlikleri arasındaki ilişki. *Türk & İslam Dünyası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, **5** (16), 212-225.

Kurt T. (2012). Öğretmenlerin öz yeterlik ve kolektif yeterlik algıları. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, **10** (2), 195–227.

Nakip C. (2015). *Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Öz-yeterlik İnançları ile Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumları Arasındaki İlişki*. Yüksek Lisans Tezi, Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Bolu, 131 s.

Okuyucu S. (2021). *Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenlerinin Öz Yeterlilik İnancı ile Örgütsel Bağlılıkları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi (Erzurum İli Örneği)*. Yüksek Lisans Tezi, Ardahan Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Ardahan, 100 s.

Osborne Jw and Amy O. (2004). The power of outliers (And Why Researchers Should Always Check For Them). *Practical Assessment, Research & Evaluation*, **9** (6).

Özata H. (2007). *Öğretmenlerin Öz-Yeterlilik Algılarının ve Örgütsel Yenileşmeye İlişkin Görüşlerinin Araştırılması*. Yüksek Lisans Tezi, Kocaeli Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kocaeli, 139 s.

Özcan K. (1999). *Yöneticilerde Karar Verme ile Kaygı ilişkileri*. Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul, 135 s.

Özçete G. (2018). *Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenlerinin Mesleklerine İlişkin Öz Yeterlik Düzeylerinin İncelenmesi ve Öğretmenlerin İş Doyum Analizi (Niğde İli Örneği)*. Yüksek Lisans Tezi, Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Niğde, 150 s.

Özen G, Güllü M ve Uğraş S. (2016). Beden eğitimi öğretmenlerinin beden eğitimi ders içi ve dışı etkinliklerinde teknolojik araç ve gereçlerin kullanımı ile ilgili görüşleri. *Gaziantep Üniversitesi Spor Bilimleri Dergisi*, **1** (1), 24-37.

Özşaker M. (2013). Beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin öz-yeterlikleri, tükenmişlikleri ve iş doyumlarının incelenmesi (Aydın ili örneği). *Uluslararası Hakemli Akademik Spor Sağlık ve Tıp Bilimleri Dergisi*, **3** (8), 37-54.

Ramezaninejad R, Hemmatinejad M and Hemmatinejad M. (2011). The relationship between the self- efficacy of physical education teachers and styles of physical education classroom management. *Australian Journal of Basic and Applied Sciences*. **5** (11), 1573-1579.

Raykov T and Marcoulides GA. (2008). *An introduction to applied multivariate analysis*. Routledge, 498 s.

Saracaloğlu AS, Certel Z, Varol SR ve Bahadır Z. (2012). Beden eğitimi öğretmenlerinin özyeterlik inançları ve denetim odaklarının incelenmesi. Adnan Menderes Üniversitesi, *Eğitim Bilimleri Dergisi*, **3** (2), 54-65.

Savran A. ve Çakıroğlu J. (2003). Difference between elementary and secondary pre-service science teachers' perceived efficacy beliefs and their classroom management beliefs. *The Turkish Online Journal of Educational Technology*, **2** (4), 15-20.

Shao AT. (2002). Marketing research: an aid to decision making, Cincinnati, Ohio: *South-Western/Thomson Learning*, 597 s.

Sönmez T ve Sunay H. (2004). Ankara'daki ortaöğretim kurumlarında uygulanan beden eğitimi ve spor dersinin sorunlarına ilişkin bir inceleme. *Milli Eğitim Dergisi*, **32** (162), 270-278.

Şahin M. (2016). *Konya İlindeki Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenlerinin Kendini Sevme ve Öz Yeterliliklerinin İncelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Dumlupınar Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Konya, 106 s.

Şen HŞ ve Erişen Y. (2002). Öğretmen yetiştiren kurumlarda öğretim elemanlarının etkili öğretmenlik özellikleri, Gazi üniversitesi, *Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, **22** (1), 99-116.

Şişman M ve Turan S. (2020). Sınıf Yönetimi. 19. Baskı, Pegem Akademi Yayıncılık, Ankara, 257 s.

Tamer K ve Pulur A. (2001). *Beden Eğitimi ve Sporda Öğretim Yöntemleri*. Kozan Ofset, Ankara.

Tekkurşun G. (2015). *Beden Eğitimi Öğretmen Adaylarının Öz yeterlik İnançlarının İncelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara, 86 s.

Tuzcu GP. (2019). *Farklı Branş Öğretmenleri ile Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Öz Yeterlilik Algılarının Karşılaştırması*. Yüksek Lisans Tezi. Gaziantep Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Gaziantep, 56 s.

Türk N. (2009). *Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenlerinin Mesleklerine İlişki Öz-yeterlilik Düzeylerinin İncelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Niğde Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Niğde, 103 s.

Ural A. (2002). Okul müdürlerinin yönetsel stres kaynakları. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, **2** (1), 74-84.

Ünlü H. (2008). *Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Yeterlilikleri ve Sınıf Yönetimi Davranışları*. Doktora Tezi. Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara, 193 s.

Ünlü H ve Aydos L. (2010). Beden eğitimi öğretmenlerinin yeterlilikleri üzerine bir derleme. *Milli Eğitim Dergisi*, **40** (187), 172-192.

Ünlü H, Sünbül M ve Aydos L. (2008). Beden eğitimi öğretmenleri yeterlik ölççeği geçerlilik ve güvenilirlik çalışması. *Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, **9** (2), 23-33.

Üstüner M, Demirtaş H, Cömert M ve Özer N. (2009). Ortaöğretim öğretmenlerinin öz yeterlik algıları. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, **9** (17), 1-16.

Watson D and Friend R. (1969). Measurement of social-evaluative anxiety. *journal of consulting and clinical psychology*. **33** (4), 448-57.

Yalvuç F. (2019). *Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenlerinin Mesleki Özyeterlilikleri ile Yenilikçi Tutumları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Bolu İzzet Baysal Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Bolu, 147 s.

Yanık M. (2017). Beden eğitimi ve spor öğretmeni adaylarının öğretmen öz yeterlilik inançları. *Atatürk Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, **19** (4), 148-161.

Yıldırım T. (2021). *Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenlerinin İletişim Becerileri ile Öz Yeterlilik Algıları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi (Kahramanmaraş İl Örneği)*. Yüksek Lisans Tezi, Fırat Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Elâzığ, 88 s.

Yıldız E ve Kangalgil M. (2014). Beden eğitimi öğretmenlerinin mesleki yeterlilikleri ve kullandıkları öğretim yöntemleri ile ilgili görüşlerinin incelenmesi. *Pamukkale Journal of Sport Sciences*, **5** (1), 61-76.

Yılmaz M, Köseoğlu P, Gerçek C ve Soran H. (2004). Yabancı dilde hazırlanan bir öğretmen öz yeterlik ölççeğinin Türkçeye uyarlanması. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, **27** (27), 260-267.

Zararsız N. (2012). *İlköğretim Okullarında Görev Yapan Öğretmenlerin Öz-Yeterlik Algılarının İncelenmesi (İstanbul-Sultanbeyli İlçesi Örneği)*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Bolu, 146 s.

Zijlstra WP, Ark LA and Sijstma K. (2007). Outlier detection in test and questionnaire data. *Multivariate Behavioral Research*, **42** (3), 531-555.

EKLER

Ek 1: Kişisel Bilgi Formu

Açıklama: Bu anket; Bingöl Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Anabilim Dalı, Yüksek Lisans tezinde kullanılmak üzere Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenlerinin Mesleki Öz Yeterlilikleri ile Olumsuz Değerlendirilme Korkusu Arasındaki İlişkinin İncelenmesi için hazırlanmıştır. Soruların size en uygun olan şıkkını işaretleyiniz.

- 1- Cinsiyet** () Erkek () Kadın
- 2- Medeni Durum** () Evli () Bekar
- 3- Yaş**
- 4- Mesleki Hizmet Süreniz**
- 5- Okul Türü** () Ortaokul () Lise
- 6-Sporcu Özgeçmişiniz Var Mı?** () Evet () Hayır
- 7-Eğitim Düzeyiniz** () Lisans ()Yüksek lisans () Doktora
- 8-Malzeme Durumu** () Yetersiz () Orta ()Yeterli Düzey
- 9-Okul İdarenizin Spora Bakış Açısı Nasıl?** () Kötü () Orta ()İyi

Ek 3: Olumsuz Değerlendirilme Korkusu Ölçeği

İfadeler	(1) Hiç uygun değil	(2) Uygun Değil	(3) Biraz uygun	(4) Uygun	(5) Tamamen uygun
1. Önemli olmadığımı bilsem de başkalarının hakkımda ne düşündüğü beni endişelendirir.	1	2	3	4	5
2. İnsanların benimle ilgili olumsuz izlenimleri olduğunu bilsem bile bunu umursamam.	1	2	3	4	5
3. Çoğu zaman insanların benim kusurlarımı fark edeceklerinden korkarım.	1	2	3	4	5
4. Başkalarının beni onaylamayacağından korkarım.	1	2	3	4	5
5. Diğer insanların bende bir kusur bulacaklarından korkarım.	1	2	3	4	5
6. Diğer insanların hakkımdaki düşünceleri beni rahatsız etmez.	1	2	3	4	5
7. Birileriyle konuşurken benim hakkımda ne düşünecekleri ile ilgili endişelenirim.	1	2	3	4	5
8. Genellikle başkaları üzerinde nasıl bir izlenim bıraktığımla ilgili olarak endişe duyarım.	1	2	3	4	5
9. Eğer birisi benimle ilgili bir değerlendirmede bulunursa, bu beni çok fazla etkilemez.	1	2	3	4	5
10. Bazen diğer insanların hakkımda ne düşündükleri ile ilgili olarak fazla endişelendiğimi düşünüyorum.	1	2	3	4	5
11. Çoğunlukla yanlış bir şey yapacağım ya da söyleyeceğim diye endişelenirim.	1	2	3	4	5

Ek 4: Beden Eğitimi Özyeterlik Ölçeği Kullanım İzni

adnan semih dağ <adnansemihdag@gmail.com>

11 Nisan Pzt 20:22

Alıcı: iaktag@gmail.com ▾

Sayın Doç. Dr. Işıl Aktağ

Adım Adnan Semih Dağ. Bingöl Üniversitesi yüksek lisans öğrencisiyim. Şu anda yüksek lisans öğrenimimin tez aşamasındayım. Tezimde, olumsuz değerlendirilme korkusu ve beden eğitimi öğretmeni öz-yeterlilik değişkenleri üzerinde çalışmayı planlamaktayım. Bu yüzden, tezimde sizin uyarlamış olduğunuz Eğitimi Özyeterlik Ölçeği'ni kullanmayı planlıyorum. Bu konuda sizin izninizi talep ediyorum. Bilgilerinize arz ederim.

Isil Aktag <iaktag@gmail.com>

12 Nisan Sal 00:37

Alıcı: ben ▾

Sevgili Adnan Semih, yüksek lisans tezinde tarafımca uyarlanan Beden Eğitimi Öz-Yeterlik Ölçeğini kullanmana izin veriyorum.

Çalışmalarında başarılar dilerim.

Doç.Dr. Işıl Aktağ

BAİBÜ SPOR BİLİMLERİ FAKÜLTESİ Öğretim Üyesi

...

--

ISIL AKTAG

Ek 5: Olumsuz Değerlendirilme Korkusu Ölçeği Kullanım İzni

Sayın Doç. Dr. Tayfun Doğan
Adım Adnan Semih Dağ. Bingöl Üniversitesi yüksek lisans öğrencisiyim. Şu anda yüksek lisans öğrenimimin tez aşamasındayım. Tezimde, olumsuz değerlendirilme korkusu ve mesleki öz-yeterlilik değişkenleri üzerinde çalışmayı planlamaktayım. Bu yüzden, tezimde sizin uyarlamış olduğunuz Olumsuz Değerlendirilme Korkusu Ölçeği'ni kullanmayı planlıyorum. Bu konuda sizin izninizi talep ediyorum. Bilgilerinize arz ederim.

11 Nis 2022 Pzt 12:37 tarihinde adnan semih dağ <adnansemihdag@gmail.com> şunu yazdı:

...

Tayfun Dogan

Alıcı: ben ▾

Merhaba,
Ölçeği kullanabilirsiniz.
Ölçek maddeleri makalesinde mevcuttur.
Kolay gelsin.

11.04.2022, 12:37, "adnan semih dağ" <adnansemihdag@gmail.com>:

ÖZGEÇMİŞ

Adı ve Soyadı : Adnan Semih DAĞ
Uyruğu : T.C.
Doğum yeri ve tarihi : Ankara- 1985
Medeni hali : Evli
Adres : Şanlıurfa Haliliye ilçesi Yenişehir mh. İstiklal cd.
No:9/1A M.eryılmaz apt. A Blok Kat:2 Daire:4
Tlf : +90 530 325 1026
E-mail : adnansemihdag@gmail.com
Yabancı dil :

EĞİTİM BİLGİLERİ

Derece	Kurum/Alan	Yer	Yıl
Doktora			
Y.Lisans	Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor AD	BİNGÖL	2021-2024
Lisans	Karabük Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Gazi Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği	KARABÜK ANKARA	2010-2013 2013-2015
Lise	Ankara- Gazi Çiftliği Lisesi	ANKARA	1999-2002

AKADEMİK BİLGİLERİ

Kurum / Yer	Bölüm / Birim	Şehir	Ünvan	Yıl
MEB/ Eyyübiye	Mahmut İkbal Büyükkırcalı MTAL	Şanlıurfa	Beden Eğitimi ve Spor Öğretmeni	2017-

